

Johanna Pulkkinen

**HUUMEILMIÖ JA KOETTU TURVATTOMUUS
HELSINGIN KALLIOSSA**

Asukkaiden kokemuksia Helsingin Sanomien artikkeleissa

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Kandidaatin tutkielma
Joulukuu 2025

TIIVISTELMÄ

Johanna Pulkkinen: Huumeilmiö ja asukkaiden koettu turvattomuus Helsingin Kalliossa – Asukkaiden kokemuksia Helsingin Sanomien artikkeleissa

Kandidaatintyö

Tampereen yliopisto

Hallintotieteiden tutkinto-ohjelma, Ympäristöpolitiikka ja aluetiede

Joulukuu 2025

Tutkielmassa tarkastellaan, miten huumeilmiö – erityisesti Alfa-PVP:hen kytkeytyvä julkinen keskustelu – heijastuu Kallion asukkaiden kokemaan turvattomuuteen. Tutkimus sijoittuu Helsingin turvallisuustutkimusten ja kaupungin viimeaikaisten huume poliittisten toimenpiteiden kontekstiin ja kiinnittyy kansainväliseen keskusteluun koetusta turvattomuudesta, rikollisuuden pelosta, fyysisestä ja sosiaalisesta epäjärjestyksestä, huumeiden käytöstä julkisessa tilassa sekä rikosten ehkäisystä ympäristön suunnittelun avulla (CPTED). Tutkimuskysymykseni ovat: mitä fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen piirteitä Helsingin Sanomien Kallio-aiheisissa uutisartikkeleissa kuvataan ja millä tavalla Kallion alueen lisääntynyt huumeidenkäyttö vaikuttaa alueen asukkaiden turvattomuuden kokemuksiin?

Aineistona käytetään viittä Helsingin Sanomien vuosina 2024–2025 julkaistua uutisartikkelia, joissa käsitellään Kallion huumeilmiötä ja turvallisuutta asukkaiden näkökulmasta. Artikkelit ymmärretään representaatioina siitä, miten asukaskokemuksia kehystetään mediassa, ei suorana kuvauksena alueen “todellisesta” tilanteesta. Menetelmänä on teoriaohjaava laadullinen sisällönanalyysi, jossa aiemmasta tutkimuksesta johdetut fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen yläkategoriat suuntaavat tarkastelua, ja aineistosta muodostetaan niitä täsmentäviä alaluokkia. Analyysi osoittaa, että Kallion koettu turvattomuus rakentuu ennen kaikkea sosiaalisen epäjärjestyksen ympärille: avoin huumekauppa, päihteiden käyttö julkisissa ja taloyhtiöiden tiloissa, luvaton oleskelu ja väkivallan uhka muokkaavat arjen rutiineja, liikkumista ja suhdetta asuinalueeseen. Fyysisen epäjärjestyksen piirteet – huumeiden käyttövälineet ympäristössä, sotkuiset raput ja pihat – tekevät huumeilmiöstä konkreettisesti näkyvän, normalisoivat sosiaalista epäjärjestyksiä ja horjuttavat kodin ja kadun välistä rajaa. Aineistossa hahmottuu myös Kallion huumehotspotteja sekä jännitteitä hoito- ja palvelupainotteisten, kontrolli- ja siisteyspainotteisten ja ympäristön muokkaamiseen tähtäävien ratkaisujen välillä. Tulokset tukevat käsitystä, että Kallion turvallisuustilannetta ei voida ymmärtää pelkkien rikostilastojen kautta, vaan se kietoutuu laajempaan kokemukselliseen ja tilalliseen muutokseen. Koettu turvattomuus näkyy erityisesti arjen tilankäytön kaventumisena ja vastuun siirtymisenä asukkaille. Tutkielma korostaa monitasoisen politiikan tarvetta, jossa hoito, valvonta ja kaupunkiympäristön ylläpito kytketään toisiinsa, sekä jatkotutkimuksen tarvetta Kallion huume politiikan ja turvallisuustoimien vaikutuksista eri asukasryhmien asemaan ja kaupunkitilan käyttöön.

Avainsanat: kaupunkiturvallisuus, koettu turvattomuus, huumeilmiö

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Tekoälyn käyttö OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
- Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

Tekoälysovellusten nimi ja versio: ChatGPT 5.1

Käyttötarkoitus: Tekoälyä on hyödynnetty tekstin kieliasun ja lauserakenteiden sujuvoittamisessa. Sen avulla on haettu vaihtoehtoisia sanamuotoja ja muotoiluja tilanteissa, joissa oma ilmaisu on kaivannut hiomista. Tekoälyä on käytetty myös lähdemateriaalin etsimisessä sekä haku- että kirjoitusprosessin aikana, ja lisäksi sitä on hyödynnetty lähdeluettelon laadinnassa.

Osiot, joissa tekoälyä on käytetty: Johdannon ja teoreettisen viitekehyksen tekstin sujuvoittaminen (kieliasu ja yksittäiset lauserakenteet, ei sisällöllinen kirjoittaminen). Pohdintaluvun kieliasun tarkentaminen sekä yksittäisten ilmauksien muotoilu. Lähdeluettelon tekninen muotoilu APA-viittaustyyliin (esim. viitteiden järjestys ja merkintätavan tarkistus)

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien tekoälyllä tuotetut osat, ja hyväksyn vastuun mahdollisista julkaisueettisten normien rikkomuksista.

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	1
2. TAUSTOITTAVA TUTKIMUS HELSINGIN KONTEKSTISSA JA HELSINGIN KAUPUNGIN TOIMENPITEET	4
2.1 Kallio kartalla	4
2.2 Aiempi turvallisuustutkimus Helsingin kontekstissa.....	5
2.3 Turvallisen ja viihtyisän asuinalueen parantaminen.....	6
2.4 Toimenpiteet huumetilanteeseen	8
3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS	9
3.1 Koettu turvattomuus ja rikollisuuden pelko	9
3.3 Huumeiden käyttö julkisessa tilassa	11
3.4 Rikosten ehkäisy ympäristön suunnittelun avulla	12
4. AINEISTO JA MENETELMÄT	13
4.1 Aineisto.....	13
4.2 Teoriaohjaava laadullinen sisällönalayysi	14
5. AINEISTON ANALYYSI	14
5.1 Fyysisen epäjärjestyksen piirteet	15
5.1.1 Huumeiden käyttövälineet ympäristössä.....	15
5.1.2 Asuinalueen ympäristön sotkuisuus	16
5.2 Sosiaalisen epäjärjestyksen piirteet	17
5.2.1 Avoin huumekauppa ja päihteiden käyttö julkisissa ja taloyhtiöiden tiloissa.....	17
5.2.2 Luvaton oleskelu ja tunkeutuminen sisätiloihin.....	19
5.2.3 Väkivallan uhka ja arvaamaton häiriökäyttäytyminen.....	21
5.3 Toimenpideratkaisut	22
6. POHDINTA	25
6.1 Johtopäätökset.....	25
6.2 Eettisyys ja luotettavuus	28
6.3 Jatkotutkimus.....	29
AINEISTOLÄHTEET	31
LÄHTEET	31

1. JOHDANTO

Asuinalueen turvallisuus on keskeinen osa hyvää elinympäristöä ja arkista hyvinvointia. Asuinalue toimii yhtenä turvan ja turvattomuuden tasoista, koska se on se paikka, johon koti ja arjen liikkuminen kiinnittyvät (Hirvola 2016, s. 12). Turvallisuutta ei voi ymmärtää vain rikosten tai häiriöiden vähäisyytenä, vaan siihen kuuluu myös asukkaiden oma kokemus siitä, millaisena he ympäristönsä hahmottavat – esimerkiksi näyttäytyvätkö julkiset tilat uhkaavina tai herättävätkö ne pelkoa. Asuinalueen koettuun turvallisuuteen vaikuttavat samanaikaisesti muun muassa liikennejärjestelyt, rakennetun ympäristön ominaisuudet, asukastiheys, palvelujen saavutettavuus sekä se, miten alueella asuvat ja liikkuvat ihmiset käyttävät tilaa ja toimivat arjessa. (Kempainen 2016.)

Vuoden 2024 Kuntatutkimuksessa, jossa oli mukana 46 kuntaa, asukkaat nostivat turvallisuuden ja hyvän asuinympäristön kaikkein tärkeimmiksi tekijöiksi kotikunnassaan. Turvallisuus nousi esiin tärkeänä teemana kaikenkokoisissa kunnissa ja kaikissa ikäryhmissä, ja sen merkitys on selvästi kasvanut vuoden 2020 tutkimukseen verrattuna. Turvallisuuden korostuminen heijastaa laajemmin globaalia turvallisuusmuutosta ja epävarmuuden lisääntymistä. (Kuntaliitto, 2024.) Vaikka tämän tutkielman kohteena on Helsingin Kallion alue, eikä Helsinki sisällynyt Kuntatutkimuksen aineistoon, on perusteltua korostaa, että turvallisuus on valtakunnallisesti keskeinen ja voimistuva teema, joka koskee sekä turvattomiksi että turvallisiksi koettuja alueita. Kaupunkipolitiikan näkökulmasta kysymys on siten asukkaiden hyvinvoinnin ja alueellisen kehityksen ytimessä. Tässä tutkielmassa tarkastelen valtakunnallista turvallisuuskeskustelua paikallisesta näkökulmasta. Analysoin, miten Helsingin Kallion asukkaat kokevat huumeisiin liittyvän häiriökäyttäytymisen, miten he näkevät sen vaikuttavan alueen turvallisuuteen ja millaisia henkilökohtaisia turvattomuuden kokemuksia se heissä herättää.

Kallion turvallisuustilannetta koskeva viimeaikainen keskustelu kiteytyy Pelastusarmeijan aloitteesta syyskuun lopulla 2025 järjestettyyn verkostotapaamiseen, jossa käsiteltiin kaupunginosan huonontunutta turvallisuustilannetta (Kaartinen, 2025). Taustalla ovat lisääntynyt yleinen levottomuus, huumeiden – erityisesti Alfa-PVP-muuntohuumeen – yleistyminen katukuvassa sekä asunnottomuus. Tapaamiseen osallistui laaja joukko paikallisia toimijoita, kuten Helsingin kaupungin yksiköiden edustajia, poliisi, kaupallisten toimijoiden edustajia, A-klinikkasäätiö, Kallion seurakunta sekä lähialueen taloyhtiöiden hallitusten puheenjohtajia. Pelastusarmeijan Keskustalo on Kalliossa keskeinen toimija, joka tarjoaa tuettua asumista,

sosiaalipalveluja ja työllistämisen tukea. Verkostotapaaminen osoittaa, että alueen turvallisuuskysymykset on tunnistettu usean tahon yhteiseksi huolenaiheeksi, eivätkä ne näyttäytyvät vain yksittäisinä järjestyshäiriöinä.

Kaartinen (2025) kuvaa tarkemmin, miten huonontunut turvallisuustilanne näkyy Kallion arjessa. Alueen ruokakaupoissa ja pikaruokaravintoloissa näpistykset ja väkivaltatilanteet ovat muuttuneet toistuviksi, ja häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt myös lähialueen peruskoulujen ja päiväkotien ympäristössä. Huumeikauppa on näkyvillä julkisissa tiloissa, ja poliisi on joutunut poistamaan henkilöitä lasten turvallisuuden varmistamiseksi; poliisin arvion mukaan huumeongelman taustalla on myös järjestäytyntä rikollisuutta. Kotihoidon henkilöstö kertoo kotikäyntien muuttuneen levottomammiksi ja pelottavammiksi, ja etsivä katutyö raportoi ulkona olevien asunnottomien määrän kasvusta ja siihen liittyvästä ongelmakäyttäytymisestä koko Helsingissä. Yhdessä tarkasteltuna nämä havainnot viittaavat siihen, että Kallion turvattomuus kytkeytyy yhä selvemmin laajempiin sosiaalisiin ja kaupunkirakenteellisiin muutoksiin, ei vain yksittäisiin poikkeustilanteisiin.

Huumeilmiötä tarkastelen erityisesti Alfa-PVP-huumeeseen liittyvän keskustelun kautta. Alfa-PVP:stä on uutisoitu runsaasti varsinkin vuoden 2025 aikana, ja Helsingin Kallion peruspiiri on ollut niin sanotun ”Peukku-keskustelun” keskeisiä näyttämöjä (Aaltio, 2025; Aholainen, 2024; Immonen, 2025; Sauli, 2024). Alfa-PVP:n käytön lisääntyminen on tehnyt huumeiden käytöstä aiempaa näkyvämmän ja puhutumman osan Kallion julkista kuvaa: ilmiö ei näyttäytyä vain kadulla havaittavana arkisena ongelmana, vaan myös uutisoinnin ja julkisen keskustelun kautta vahvasti esillä olevana turvallisuuskysymyksenä. Alfa-PVP-huume vaikuttaa niin, että se aiheuttaa voimakkaita aistiharhoja, sekavuutta ja hallusinaatioita, joiden on todettu lisäävän väkivaltaista käytöstä, ja tämä on itsessään lisännyt turvattomuuden tunnetta asuinalueilla (Poliisi, 2025). Asiantuntijat eivät kuitenkaan usko, että Alfa-PVP:n tapaiset muuntohuumeet saavat Suomessa pysyvää jalansijaa, vaan kyse on pikemminkin ”buumista” (Tapiola & Lukinmaa, 2025). Tässä tutkielmassa en kuitenkaan ole ensisijaisesti kiinnostunut Alfa-PVP:stä huumeena, vaan siitä, millaista keskustelua kyseisen huumeen käytön lisääntyminen on tuonut mediaan asuinalueen turvallisuuden näkökulmasta.

Tutkielma kytkeytyy myös omiin kokemuksiini Kallion asukkaana. Olen asunut alueella useita vuosia ja havainnut, että koettu turvattomuus on lisääntynyt asukkaiden keskuudessa ja huumeidenkäyttö tullut aiempaa näkyvämmäksi katukuvassa. Ilmiö paikantuu tilallisesti: tietyt paikat toistuvat huumeiden käytön ja siihen liittyvän oleskelun ”hotspoteina”. Vaikka Kalliolla on

perinteisesti ollut levoton maine, viime vuosien kehitys näyttäisi vahvistaneen monien asukkaiden turvattomuuden kokemusta. Keskustelut pitkään, jopa vuosikymmeniä alueella asuneiden kanssa viittaavat siihen, että osa heistä on harkinnut tai toteuttanut muuton muualle nimenomaan huumeilmiön myötä muuttuneen ilmapiirin vuoksi. Nämä henkilökohtaiset havainnot muodostavat lähtökohdan tutkielman tutkimusongelman muotoilulle, mutta eivät kuulu varsinaiseen tutkimusaineistoon.

Tarkastelen Kallion huumeilmiötä asukasnäkökulmasta, keskittyen fyysiseen ja sosiaaliseen epäjärjestykseen, jotka aiheuttavat koettua turvattomuutta. Fyysisellä epäjärjestyksellä viitataan fyysisiin ja tilallisiin merkkeihin, kuten siisteyteen sekä huumeidenkäyttöön liittyvien jälkien näkyvyyteen, kun taas sosiaalinen epäjärjestys kokoaa yhteen kokemuksen, tunteen ja vuorovaikutuksen ulottuvuuksia, kuten häiriökäyttäytymisen eri muotoja. Fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen ulottuvuudet nousevat aiemmasta tutkimuksesta (Perkins & Taylor, 1996; Sampson & Raudenbush, 1999). Tutkimuksen aineistona käytän viittä Helsingin Sanomien artikkelia, joissa käsitellään Kallion alueen huumeilmiötä ja turvallisuutta. Ymmärrän HS-jutut representaatioina siitä, miten asukaskokemuksia esitetään julkisuudessa; ne eivät välttämättä kuvaa alueen “todellista” tilannetta, mutta kertovat siitä, millaiseksi Kallio ja sen turvattomuus rakentuvat mediassa.

Ilmiön tutkiminen on merkityksellistä, koska se vaikuttaa suoraan asukkaiden hyvinvointiin ja alueeseen kiinnittymiseen. Kallion kaltaisessa kaupunkiympäristössä huumeidenkäyttö ja rauhattomuus kasaantuvat tiettyihin “hotspoteihin”. Näiden tunnistaminen edellyttää tietoa siitä, missä ja milloin ongelma kasautuu, jotta palvelut, ehkäisevä työ ja valvonta voidaan kohdentaa vaikuttavasti. Tutkimus on myös tarpeen, jotta koettu turvattomuus voidaan erottaa toteutuneesta riskistä; tämä ehkäisee ylireagoitua ja resurssien väärää kohdentamista. Pitkällä aikavälillä ilmiö muokkaa alueen mainetta ja hintatasoa, minkä vuoksi luotettava tieto tarjoaa perustan kestäväälle kaupunkisuunnittelulle ja kehityksen seurannalle.

Tutkimuskysymykseni ovat: mitä fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen piirteitä uutisartikkeleissa kuvataan, ja millä tavalla Kallion alueen lisääntynyt huumeiden käyttö vaikuttaa alueen asukkaiden turvattomuuden kokemuksiin.

Tutkielma etenee seuraavasti: johdantoa seuraavassa luvussa 2 taustoitan ilmiötä Helsingin ja erityisesti Kallion kontekstissa, jäsenän tutkimusalueen aluerajauksia, esittelen aiempaa

turvallisuustutkimusta ja asukkaiden näkemyksiä turvallisuutta parantavista keinoista sekä kuvaan Helsingin viimeaikaisia toimenpiteitä huumetilanteeseen myös kansainväliseen huume politiikkaan peilaten. Luvussa 3 käsittelen teoreettista viitekehystä, jossa tarkastelen koettua turvattomuutta ja rikollisuuden pelkoa, huumeiden käyttöä julkisessa tilassa sekä rikosten ehkäisyä ympäristön suunnittelun avulla ja jäsenän näiden pohjalta fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen käsitteet. Luvussa 4 esittelen tutkimusaineiston, joka koostuu Helsingin Sanomien vuosien 2024–2025 uutisartikkeleista, sekä teoriaohjaavan laadullisen sisällönanalyysin menetelmän ja fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen kategorioiden muodostamisen. Luvussa 5 analysoin uutisartikkeleita fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen piirteiden kautta sekä kokoan artikkeleissa esiin nostettuja toimenpideratkaisuja ja niiden yhteyksiä asukkaiden koettuun turvattomuuteen ja arjen tilankäyttöön. Lopuksi luvussa 6 teen johtopäätöksiä, arvioin tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta sekä hahmottelen jatkotutkimuksen suuntaviivoja ja pohdin havaintojen merkitystä Kallion alueen ja laajemmin kaupunkipolitiikan kannalta.

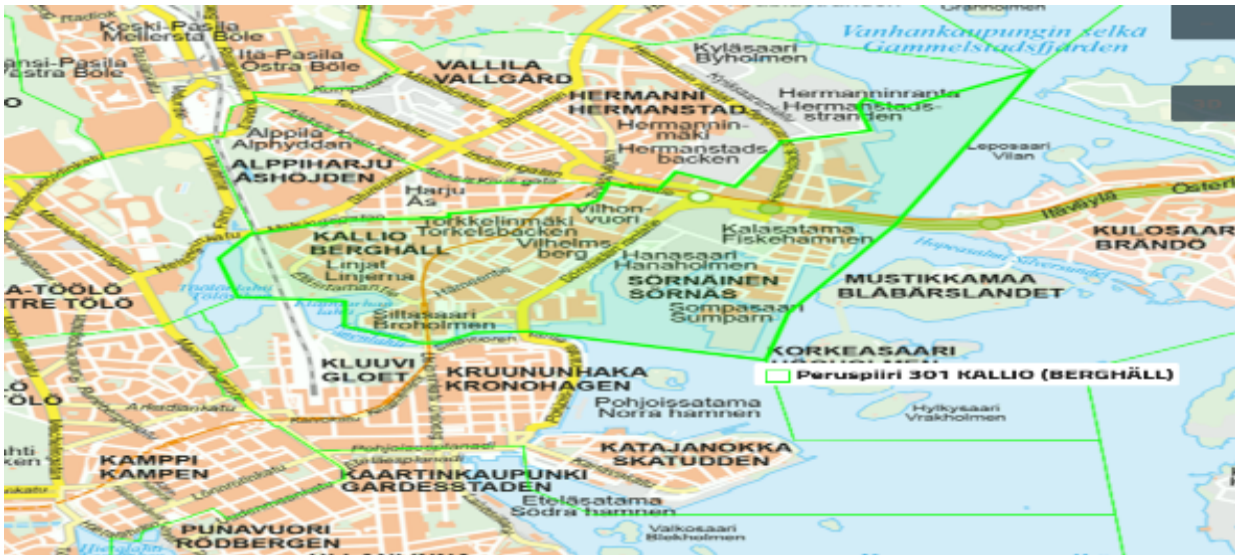
2. TAUSTOITTAVA TUTKIMUS HELSINGIN KONTEKSTISSA JA HELSINGIN KAUPUNGIN TOIMENPITEET

Taustoittavassa luvussa tarkastelen Helsingin ja erityisesti Kallion asemaa tutkimuskontekstina sekä kaupungin toimia huumetilanteeseen ja turvallisuuteen liittyen. Alaluvussa 2.1 jäsenän Kallion aluerajauksen ja tutkimusalueen maantieteellistä määrittelyä. Alaluvussa 2.2 esittelen aiempaa turvallisuustutkimusta Helsingin kontekstissa, painottaen koetun turvattomuuden ja huumehavaintojen yhteyksiä. Alaluvussa 2.3 kokoan tutkimustietoa siitä, millaisia keinoja asukkaat ja tutkimus nostavat esiin turvallisen ja viihtyisän asuinalueen parantamiseksi. Alaluvussa 2.4 tarkastelen Helsingin viimeaikaisia toimenpiteitä huumetilanteeseen sekä vertaan niitä eurooppalaisten kaupunkien huume poliittisiin ratkaisuihin.

2.1 Kallio kartalla

Helsingin piirijako on koko kaupunkia koskeva hallinnollinen aluejako, joka koostuu neljästä tasosta (suurpiiri, peruspiiri, osa-alue ja pienalue); osa- ja pienaluetasot ovat täysin yhtenevät virallisen kaupunginosajaon kanssa, vaikka saman kaupunginosan eri osa-alueet voivat kuulua eri peruspiireihin (Helsingin kaupunki, 2025b). Kallion peruspiiri (kartassa vaaleanvihreä kaistale) jaetaan osa-alueisiin, joita ovat Sörnäinen, Vilhonvuori, Kalasatama, Sompasaari, Hanasaari, Linjat, Siltasaari ja Torkkelinmäki (Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala,

Kaupunkimittauspalvelut, 2025). Peruspiirin määrittely on tärkeää tutkimukselleni, koska Kallion osa-alueeseen kuuluu Siltasaaren, Linjojen ja Siltasaaren alue, mutta peruspiirijako tekee tutkittavasta alueesta laajemman ja täten mahdollistaa monien aineistoista nostamien ”hotspottien” kuten, Sörnäisten metroaseman vieressä olevan Vaasanpuistikon eli kansankielisesti ”Piritorin” / ”Ikuisen Vapun aukion” ja Katri Valan puiston tarkastelun, joka sijaitsee Vilhonvuoren alueella.

Kallion peruspiirijako. Lähde: (Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala, Kaupunkimittauspalvelut, 2025).

2.2 Aiempi turvallisuustutkimus Helsingin kontekstissa

Helsingin kaupunki ja poliisi tekevät yhdessä noin kolmen vuoden välein laajan turvallisuuskyselyn, jossa selvitetään asukkaiden näkemyksiä kaupungin turvallisuudesta. Kyselyssä pyydetään helsinkiläisiä arvioimaan sekä koko kaupungin että oman asuinalueensa turvallisuutta ja sen muutoksia. Tuoreimman tutkimuskierroksen tiedonkeruu tehtiin vuoden 2024 lopussa, ja sen tuloksia on julkaistu vuoden 2025 aikana. (Helsingin kaupunki, n.d.)

Helsingin turvallisuustutkimuksen mukaan noin 80 % kaupunkilaisista kokee olonsa yleensä turvalliseksi. Turvattomuuden kokemus kuitenkin kasautuu erityisesti viikonloppuiltoihin ja tietyille alueille. Eniten turvattomuutta raportoidaan koillisella ja itäisellä lähiövyöhykkeellä (Vuosaari–Malmi–Puistola) sekä kantakaupungin kaupunginosissa Alppiharju, Kallio ja Vallila. Keskustassa viikonloppuiltojen turvattomuus on yleistä etenkin naisilla ja 15–29-vuotiailla nuorilla aikuisilla: naisista turvattomuutta koki yli, joka viides ja miehistä noin joka kymmenes. Joukkoliikenteessä

turvattomuus korostuu erityisesti metroissa ja lähijunissa kun taas raitiovaunut ja bussit koetaan selvästi turvallisemmiksi. (Erjansola & Hirvonen, 2025.)

Omalla asuinalueella koettua turvattomuutta lisäävät erityisesti väkivallan näkeminen ja huumeisiin liittyvät havainnot. Sukupuolen ja alueella havaittujen rikosten ohella turvattomuutta selittävät myös henkilökohtaiset uhrikokemukset, oma terveydentila sekä se, luottaako siihen, että naapurit puuttuisivat hätätilanteeseen. (Erjansola & Hirvonen, 2025.) Tutkimus kuvaa siis nimenomaan koettua turvallisuutta eikä rikosten todellista määrää. Se, että turvattomuus korostuu muun muassa Kallion alueella ja että huumeisiin liittyvät havainnot ovat keskeinen turvattomuutta voimistava tekijä, muodostaa tälle tutkielmalle vahvan lähtökohdan tarkastella, miten huumeilmiö kietoutuu Kallion asukkaiden turvallisuuskokemuksiin.

Asuinalueiden turvattomuutta on tutkittu suomalaisessa kaupunkikontekstissa laajasti, ja erityisesti Helsinki on ollut usein tarkastelun kohteena. Kemppainen ym. (2021, s. 37) osoittavat *Kynnyksellä?* -tutkimuksessa, että tuetun vuokratilanteen osuudella on selvä yhteys koettuun turvattomuuteen yhdessä asukkaiden havaitsemien sosiaalisten häiriöiden kanssa. Aiemmassa tutkimuksessaan Kemppainen ym. (2014, s. 9–14) tarkentavat, että turvattomuus kasautuu alueille, joille myös muu huono-osaisuus keskittyy. Työttömyys ja muut sosiaaliset ongelmat liittyvät kohonneeseen rikospelkoon ja siihen, että asukkaat joutuvat useammin kohtaamaan esimerkiksi juopottelusta johtuvia häiriöitä yleisillä paikoilla tai naapuruston riitoja.

Lisäksi asuinympäristön fyysisillä piirteillä on merkitystä: huonosti hoidettu ja epäsiisti ympäristö sekä tiiviisti ja korkeasti rakennettu kaupunkirakenne voivat vahvistaa turvattomuuden kokemusta. Raideliikenteen asemien läheisyydessä asuminen on tutkimuksessa yhdistetty korkeampaan koettuun turvattomuuteen, mikä kytkeytyy osin sosiaalisen kontrollin puutteisiin sekä fyysiseen ja sosiaaliseen epäjärjestykseen. Nuoret, päihtyneet ja huumeita käyttävät henkilöt ovat asukasnäkökulmasta ryhmiä, jotka toistuvasti liitetään turvattomuuden kokemuksiin. (Kemppainen ym., 2014, s. 6–17.)

2.3 Turvallisen ja viihtyisän asuinalueen parantaminen

Uusimmasta Helsingin kaupungin turvallisuustutkimuksesta vuodelta 2024 ei ole tullut vielä kokoavaa teosta kirjoittamisen hetkellä (1.11.2025), joka olisi tuonut viimeaikaisimmat tutkimustiedot, miten kaupungin turvallisuutta ja viihtyisyyttä voitaisiin parantaa asukkaiden mielestä. Käytän aineistonani tässä kahta viimeisintä turvallisuustutkimusta, vuodelta 2021 ja

2018. Molemmissa tutkimuksissa päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen nousee selvästi tärkeimmäksi keinoksi: sitä pidetään selvästi tehokkaampana kuin mitään yksittäistä järjestyksenpitoon tai valvontaan liittyvää toimenpidettä (Keskinen ym., 2020 s. 57; Keskinen ym., 2023, s. 67). Myös poliisipartioiden näkyvyyden lisääminen, joukkoliikenteen asemien ja kulkuneuvojen vartiointi, ympäristön siisteyden parantaminen sekä puistojen ja katujen valaistuksen lisääminen muodostavat molempina vuosina samanlaisen ”ydinpaketin” keinoja, joiden arvioidaan selvästi kohentavan kaupungin turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Vuoden 2021 tuloksissa korostuu kuitenkin entistä vahvemmin ennaltaehkäisevä ja yhteisöllinen näkökulma: vapaaehtoistoiminnan lisääminen viikonloppuisin nuorten keskuudessa on noussut aivan kärkikeinoksi heti palvelujen vahvistamisen rinnalle (Keskinen ym., 2023, s. 67). Vuoden 2018 aineistolle on puolestaan ominaista kysymys ravintoloiden aikaisemmasta sulkemisesta, joka saa selvästi vähiten kannatusta, vuonna 2021 tätä keinoa ei enää edes kysytä korona pandemian takia. (Keskinen ym., 2020, s. 58). On erittäin todennäköistä, että myös tuoreimman turvallisuustutkimuksen tulokset ovat pitkälti samansuuntaisia: päihde- ja mielenterveyspalvelujen vahvistaminen sekä poliisipartioiden ja muun valvonnan lisääminen säilyvät todennäköisesti keskeisimpinä keinoina Helsingin huonontuvan huumeongelman vuoksi.

Monet turvallisuustutkimuksissa nostetut turvallisuutta ja viihtyvyyttä parantavat tekijät ovat paljon tutkittuja asioita urbaanissa turvallisuustutkimuksessa. Valvonnan merkitystä on tarkasteltu kameravalvonnan, poliisin ja luonnollisen valvonnan näkökulmista. Kameravalvonnan on havaittu toisaalta lisäävän turvallisuuden tunnetta, mutta toisaalta herättävän myös kontrollin ja yksityisyyden menetyksen kokemuksia. Poliisin ja muun viranomaisvalvonnan rooli jakaa mielipiteitä eri väestöryhmien välillä. Sen sijaan luonnollisen, arjen läsnäoloon perustuvan ”eyes on the street” -valvonnan on todettu tukevan turvallisuuden tunnetta erityisesti vilkkailla kaupunkialueilla. (Ardabili ym., 2024; Fadhila, 2020; Pisier-Caillet, 2024.) Valaistuksen on havaittu vaikuttavan koettuun turvallisuuteen: kaupunkitilassa valon määrää ja laatua koskevat arviot muokkaavat vahvasti turvallisuuden tunnetta (van Rijswijk & Haans, 2018, s. 909) ja miten erityisesti kirkkaampi yleisvalaistus lisää koettua turvallisuutta (Kaplan & Chalfin, 2022, s. 694).

2.4 Toimenpiteet huumetilanteeseen

Helsingin kaupungin (2025a) mukaan kaupungin johto on syksyn 2025 aikana useaan otteeseen perehtynyt kaupungin tämänhetkiseen huumetilanteeseen. Tämän pohjalta on valmisteltu nopeita ja konkreettisia toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi. Samalla kaupunki on tiivistänyt yhteistyötään Helsingin poliisin kanssa ja laatinut erillisen muistion poliisiyhteistyön kehittämisen tueksi. Helsinki vastaa akuuttiin huumetilanteeseen lisäämällä jalkautuvaa päihde- ja sosiaalityötä, vieroitus- ja kuntoutuspaikkoja sekä mielenterveys- ja päihdeneuvontaa erityisesti nuorille. Samalla parannetaan kaupunkiympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä esimerkiksi valaistusta ja siisteyttä lisäämällä sekä kohdentamalla toimia Kurviin, Itäkeskukseen, Stoan ja Puotinharjun ympäristöön sekä Kontulaan. Julkisten tilojen, kuten kirjastojen ja kulttuuritalojen, turvallisuutta vahvistetaan ja puistojen sekä torien aktiivista käyttöä tuetaan. Kouluissa, oppilaitoksissa ja huoltajille lisätään päihdekasvatusta ja -koulutusta yhteistyössä poliisin ja järjestöjen kanssa. Nopeiden toimien ohella kaupunki valmistelee uutta päihdestrategiaa pidemmän aikavälin ratkaisujen pohjaksi.

Tutkimuksessa *Open drug scenes: Responses of five European cities* tarkastellaan Amsterdamin, Frankfurtin, Zürichin, Wienin ja Lissabonin huumeskeneihin liittyviä politiikkatoimia (Waal, ym., 2014). Eri kaupunkien vastaukset huumeongelmiin ovat liikkuneet kohti terveysperustaista haittojen vähentämistä, mutta painotukset vaihtelevat (Waal ym., 2014). Amsterdaminissa huumeiden käyttö erotettiin huumekaupasta ja kehitettiin laaja matalan kynnyksen järjestelmä: metadonibussit, poliisiasemilta jaettava ylläpitohoito, neulojen vaihto, suojat ja myöhemmin myös heroiniavusteinen ja osin pakollinen hoito (Waal ym., 2014, s. 3). Frankfurtissa siirryttiin kohti haittojen vähentämistä, lisättiin matalan kynnyksen metadonihoitoa ja perustettiin keskustan ulkopuolelle suuri suoja- ja kontaktikeskus, samalla kun poliisi piti kiinni nollatoleranssista avoimille huumeskeneille ja otettiin käyttöön valvotut käyttöhuoneet (Waal ym., 2014, s. 4). Zürichissä suljettiin suuret avoimet huumeskenet, luotiin nelipilarinen politiikka (ehkäisy, hoito, kontrolli, haittojen vähentäminen) ja rakennettiin ”kaupunkikelpoisuuteen” perustuva malli, jossa asuminen, matalan kynnyksen palvelut sekä poliisin, sosiaali- ja terveyspalvelujen tiivis yhteistyö ovat keskiössä (Waal ym., 2014, s. 5). Wienissä strategia perustuu hoitoon ja haittojen hallintaan: metadoni- ja hitaasti vapautuva morfiinihoito, julkisesti rahoitettu sosiaalijärjestö, laaja ammatillinen kuntoutus ja asuntopolitiikka sekä periaate, jonka mukaan riippuvaiset ovat terveys- ja sosiaalipalvelujen vastuulla, kun taas diilereihin kohdistetaan repressiota (Waal ym., 2014, s. 6). Lissabonissa käyttö dekriminalisoitiin, luotiin huumeidenkäytön ehkäisytoimikunnat

(CDT, *Commissions for the Dissuasion of Drug Addiction*) hallinnollisine seuraamuksineen ja panostettiin avoimien huumealueiden fyysiseen uudistamiseen sekä matalan kynnyksen ylläpitohoitoon (Waal ym., 2014, s. 9). Yhteistä kaikille on pyrkimys rangaistuskeskeisyydestä kohti hoitoa, tukea ja haittojen vähentämistä, kuitenkin kontrollia unohtamatta (Waal ym., 2014).

Helsingin viimeaikaiset toimet asettuvat pitkälti samaan kehykseen kuin Waalin ym. (2014) kuvaamien kaupunkien huume politiikka: painopiste on palvelujen vahvistamisessa, haittojen vähentämisessä ja monialaisessa yhteistyössä, kuitenkin kontrollia unohtamatta. Kuten Zürichissä ja Lissabonissa, myös Helsingissä kytketään yhteen sosiaali- ja terveystoimet, kaupunkiympäristön muokkaaminen ja poliisiyhteistyö, ja pyritään vaikuttamaan sekä yksilöiden tilanteeseen että avoimien huumealueiden koettuun turvallisuuteen (Helsingin kaupunki, 2025a; Waal ym., 2014). Toisaalta Helsingin linja poikkeaa esimerkiksi Portugalin dekriminialisoinnista ja Amsterdamin pitkälle kehitetyistä ylläpito- ja heroiniavusteisista hoitomalleista: kyse on vielä ensisijaisesti nopeista, järjestyksenpitoa, ympäristön siisteyttä ja palvelujen saavutettavuutta parantavista toimista, joiden rinnalle vasta suunnitellaan laajempaa päihdestrategiaa (Helsingin kaupunki, 2025a).

3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Teoreettisessa viitekehyksessä tarkastelen, miten koettu turvattomuus ja rikollisuuden pelko kytkeytyvät urbaaniin ympäristöön, fyysiseen ja sosiaaliseen epäjärjestykseen sekä huumeilmiöön. Alaluvussa 3.1 esittelen koetun turvattomuuden ja rikollisuuden pelon keskeiset käsitteet sekä niiden sukupuolittuneita ja tilallisia ulottuvuuksia. Alaluvussa 3.3 syvennyn huumeiden käyttöön julkisessa tilassa ja avoimiin huumemarkkinoihin kaupunkitilan ja elämänlaadun näkökulmasta. Alaluvussa 3.4 käsittelen rikosten ehkäisyä ympäristön suunnittelun avulla (CPTED) ja sitä, miten rakennetun ympäristön piirteet voivat vaikuttaa sekä rikosriskiin että koettuun turvallisuuteen.

3.1 Koettu turvattomuus ja rikollisuuden pelko

Artikkelissa *Turvattomuus ei jakaudu tasan. Mitkä asuinalueen piirteet selittävät helsinkiläisten kokemaa turvattomuutta?* Kemppainen ym., (2014, s. 6–16) toteavat turvallisuuden käsitteen ja turvattomuuden olevan vastinpareja jotka toimivat usein kirjallisuudessa rinnakkaiskäsitteinä, joskin analyttisesti erillisinä. Koettu turvattomuus sijoittuu urbaanin ympäristön ja rikollisuuden pelon käsitteelliseen kenttään. Turvallisuus ja turvattomuus viittaavat sekä numeerisesti mitattaviin

tekijöihin (rikokset, onnettomuudet) että ihmisten subjektiivisiin tuntemuksiin, joista juuri koettu puoli painaa eniten, sillä se säätelee viime kädessä ihmisten käyttäytymistä.

Vaikka turvattomuuden tunne perustuisi esimerkiksi rikollisuutta koskeviin virheellisiin käsityksiin, se heijastuu silti elämänlaatuun sekä alueeseen ja sen käyttöön liittyviin kokemuksiin.

Turvattomuutta ei myöskään aiheuta vain yksittäiset ”pelottavat paikat”: tunteeseen vaikuttavat yksilöllinen haavoittuvuus, kuten ikä ja elämäntilanteeseen liittyvä epävarmuus, sekä ympäristön epäkohdat, jotka yhdessä voivat johtaa vaaratilanteisiin ja alueen käytön rajoittumiseen. (Hirvola, 2016, s. 9.) Koetulla turvattomuudella on siten sekä hyvinvointia heikentäviä vaikutuksia että konkreettisia seurauksia kaupunkitilan käytölle, esimerkiksi tiettyjen paikkojen tai tilanteiden välttelyä (Tuominen ym., 2014, s. 44).

Tässä kokonaisuudessa rikollisuuden pelko voidaan nähdä koetun turvattomuuden ydinulottuvuutena. Rikollisuuden pelon tutkimus on ollut keskeinen kriminologinen tutkimusaihe jo useiden vuosikymmenten ajan, mutta käsitteen sisältö ja merkitys eivät ole saaneet yhtä yhteistä, vakiintunutta määritelmää, koska sitä on muokattu ja tulkittu monin tavoin vuosien varrella. (Etopio & Berthelot, 2022, s. 47). Yksi kuvaus sille on, että rikollisuuden pelkoa voidaan kuvata tunteelliseksi reaktioksi, jolle ovat ominaisia vaaran tunne ja ahdistus, jotka syntyvät fyysisen vahingon uhasta. Pelon oletetaan liittyvän ympäristössä havaittuihin vihjeisiin, jotka henkilön näkökulmasta viittaavat rikoksen mahdollisuuteen. (Garofolo, 1981, s. 840.) Koettu turvattomuus tiivistyy tällöin tilanteisiin, joissa ympäristön epäjärjestyksen merkit – kuten avoin huumeidenkäyttö, väkivaltaiset tilanteet tai toistuvat häiriöt – tulkitaan mahdollisiksi uhkatilanteiksi.

Tarkasteltaessa huumausaineita, rikollisuuden pelko saa erityisen selkeän muodon:

huumausaineiden valmistus, maahantuonti ja -vienti, myynti, levitys, hallussapito ja hankkiminen ovat Suomen rikoslaisissa kiellettyjä (Rikoslaki 39/1889, 50:1 §). Kun rikosoikeudellisesti kielletty toiminta on näkyvästi läsnä arkiympäristössä, rikollisuuden pelko kiinnittyy vahvasti tilaan ja aikaan ja muovaa samanaikaisesti koettua turvattomuutta. Huumeidenkäytön ja siihen liittyvien käytösmallien näkyvyys voidaan näin ymmärtää sekä konkreettisena rikosriskin vihjeenä, että symbolisena merkinä laajemmasta epäjärjestyksestä, joka saa asukkaat arvioimaan uudelleen liikkumistaan ja alueeseen kiinnittymistään.

Rikollisuuden pelon tutkimuksessa sukupuolen ja paikan/kaupunkiympäristön kytkös on yksi vakiintuneimmista näkökulmista: erityisesti naisten kokemuksia julkisessa tilassa, liikkumisessa ja rakennetussa ympäristössä on käsitelty laajasti (Koskela & Pain, 2000; Little, Panelli & Kraack, 2005; Loukaitou-Sideris & Fink, 2009; Stanko, 1995). Sukupuolten erilaiset rooliodotukset vaikuttavat siihen, miten omista kokemuksista kerrotaan ja niistä puhutaan. Tilastollisesti miesten riski joutua väkivallan kohteeksi on hieman naisia suurempi, mutta silti naiset kertovat useammin kokevansa turvattomuutta. Miehet taas ilmoittavat kyselyissä pelkäävänsä vain vähän liikkueensa ulkona, vaikka he tosiasiaa joutuvat naisia useammin väkivallan uhreiksi julkisissa tiloissa. (Tuominen ym., 2014, s. 17.) Nämä havainnot havainnollistavat, miten koettu turvattomuus ja rikollisuuden pelko kietoutuvat toisiinsa sukupuolittuneina ja tilallisesti jäsenyvinä kokemuksina, jotka eivät palaudu yksinomaan tilastoituihin rikosmääriin, vaan heijastavat myös laajempia kulttuurisia odotuksia ja kaupunkiympäristöjen merkityksiä.

Rikollisuuden pelon tutkimuksessa ja kirjallisuudessa on korostettu fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen merkitystä rikospelolle ja koetulle turvattomuudelle (Perkins & Taylor, 1996; Jones ym., 2011; Sampson & Raudenbush, 1999). Sosiaaliseen epäjärjestykseen kuuluvat esimerkiksi nuorten tai kodittomien henkilöiden lojuminen, meluisa käyttäytyminen, huumekauppa, julkinen juopottelu ja prostituutio (Perkins & Taylor, 1996, s.2; Sampson & Raudenbush, 1999, s. 603–604). Fyysiseen epäjärjestykseen kuuluvat esimerkiksi roskat, vandalismi, tyhjillään tai rappeutuneet asunnot, hylätyt autot ja hoitamatta jätetyt tontit (Perkins & Taylor, 1996, s.2). Epäjärjestyksen käsitteet antavat tutkimukselleni pääteemat, joiden kautta jäsenän HS artikkeleissa kuvattuja ilmiöitä: fyysinen epäjärjestys (esim. roskainen ympäristö) ja sosiaalinen epäjärjestys (esim. julkinen päihteiden käyttö, häiriökäyttäytyminen). Näiden avulla tarkastelen, miten uutisartikkeleiden aiheet kytkeytyvät koettuun turvattomuuteen.

3.3 Huumeiden käyttö julkisessa tilassa

Avoimilla huumeidenkäyttöpaikoilla viitataan julkisiin tiloihin, joihin käyttäjät ja kauppiat kokoontuvat käyttämään ja välittämään huumeita. Niihin kytkeytyvät ilmiöt ovat eri kaupungeissa pitkälti samankaltaisia: kyse on olosuhteiden, käyttäytymisen ja toimintojen yhdistelmästä, joka liittyy huumeiden käyttöön, jakeluun ja kauppaan. Tällainen toiminta heikentää usein alueen elämänlaatua ja rajoittaa asukkaiden ja lähialueen käyttäjien mahdollisuuksia hyödyntää julkisia tiloja. (Eshrati ym., 2023, s. 2.) Avoimet huumemarkkinat vaikuttavat merkittävästi yleiseen turvallisuuteen. Werb ym., (2011, s. 87) osoittavat systemaattisessa katsauksessaan, että alueilla,

joilla huumekauppa on näkyvää asukkaiden keskuudessa esiintyy enemmän väkivaltaa ja pelkoa, minkä voidaan tulkita heikentävän alueen elämänlaatua.

Saxe ym., (2001) osoittivat tutkimuksessaan *The Visibility of Illicit Drugs: Implications for Community-Based Drug Control Strategies*, että näkyvä huumekauppa keskittyy selvästi heikoimmassa asemassa oleville ja tiheästi asutuille alueille: sen todennäköisyys on näissä ympäristöissä huomattavasti korkeampi kuin vähiten heikossa asemassa olevilla alueilla. Huumeiden käytön alueellinen profiili on kuitenkin erilainen. Yksilötason laittomien huumeiden käyttö lisääntyy epäsuotuisuutta kohti vain maltillisesti. Raskaamman käytön indikaattorina käytetty huumeriippuvuusaste (vakioituna etnisyydellä ja väestötiheydellä) kaksinkertaistuu vähiten epäsuotuisista lähiöistä epäsuotuisimpiin, mutta kasvu on silti selvästi loivempi kuin näkyvän huumekaupan kohdalla.

3.4 Rikosten ehkäisy ympäristön suunnittelun avulla

Turvallisuus on tunnistettu tärkeäksi tavoitteeksi kaupungeissa ja rikosten ehkäisy ympäristön suunnittelun avulla (Crime Prevention Through Environmental Design, CPTED) on nähty yhdeksi keinoksi parantaa kaupunkien turvallisuutta. CPTED perustuu ajatukseen, että rakennetun ympäristön piirteet vaikuttavat rikosmahdollisuuksiin ja rikoksen tekijän kokemaan kiinnijäämisriskiin. CPTED voidaan jäsentää neljän pääulottuvuuden kautta: luonnollinen valvonta, kulunhallinta, territoriaalisuus ja ylläpito. (Hedayati Marzbali ym. 2012, 80–81.) Luonnollinen valvonta viittaa ympäristön suunnitteluun siten, että tilat ja liikkuminen ovat helposti nähtävissä esimerkiksi rakennusten ja sisäänkäyntien sijoittelun, avointen näkymien, ikkunoiden ja riittävän valaistuksen avulla. Myös tekniset ratkaisut, kuten kameravalvonta, ja sosiaaliset käytännöt, kuten naapurustovahti, vahvistavat luonnollista valvontaa. Kun tekijä kokee voivansa tulla havaituksi, rikoksen tekemisen kynnyks nousee. (Hedayati Marzbali ym. 2012, 80–81.)

Kulunhallinta tarkoittaa pääsyn sääntelyä ja rikosmahdollisuuksien vähentämistä ohjaamalla liikkumista ja rajaamalla pääsyä kohteisiin erilaisten symbolisten ja fyysisten esteiden, kuten aitojen, porttien ja lukituksen avulla. Siihen liittyvä ”target hardening” pyrkii parantamaan kohteen fyysistä suojaa niin, että rikoksen tekeminen muuttuu vaikeammaksi ja riskialttiimmaksi (Hedayati Marzbali ym. 2012, 80–81). Territoriaalisuus kuvaa tilan omistajuuden ja hallinnan näkyviä merkkejä, kuten rajattuja pihvoja, istutuksia ja valaistuja sisäänkäyntejä, jotka viestivät, että tila on jonkun vastuulla ja siten valvottu. Ylläpito puolestaan liittyy ympäristön fyysiseen kuntoon: hyvin

hoidettu, siisti ympäristö viestii, että alueesta välitetään ja poikkeamiin puututaan, kun taas rapistuminen ja roskaisuus voivat normalisoida häiriökäyttäytymistä ja lisätä rikosriskiä. (Hedayati Marzbali ym. 2012, 80–81.)

4. AINEISTO JA MENETELMÄT

Aineisto ja menetelmät -luvussa esittelen, miten olen koonnut tutkimusaineiston Helsingin Sanomien vuosien 2024–2025 uutisartikkeleista, jotka käsittelevät Kallion huumeilmiötä ja asukkaiden kokemaa turvattomuutta. Alaluvussa 4.1 kuvaan tarkemmin aineiston rajauksen ja valintaperusteet, kun taas alaluvussa 4.2 avaatan teoriaohjaavan laadullisen sisällönanalyysin periaatteet ja sen, miten fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen kategoriat on käytännössä muodostettu ja hyödynnetty analyysissa.

4.1 Aineisto

Tutkielmassani olen rajannut aineistoni Helsingin Sanomien artikkeleihin ajallisena rajauksena vuodet 2024–2025, kun Alfa-PVP ilmiö on tullut laajasti uutisoiduksi aiheeksi ja näin alueen rauhattomuudesta, turvattomuudesta ja ongelmista on keskusteltu mediassa enemmän. Tällä ajallisella rajauksella voin myös varmistaa, että aineisto on myös mahdollisimman ajankohtaista. Käytin Helsingin Sanomien hakutoimintoa ja käytin hakusanoja “Kallio” “Alfa-PVP” “Kallio ja huumeet” ja kävin läpi kaikki hakutulokset ja poimin uutisista ne kirjoitukset, jotka koskivat Kallion asukkaiden/asukkaan näkökulmaa. Kaikissa artikkeleissa oli aiheenana “huumeet”. Hakutuloksissa oli artikkeleiden lisäksi mielipidekirjoituksia, kolumneja ja pääkirjoituksia, mutta valitsin aineistooni vain uutisartikkeleita. Uutisartikkelit edustavat kuitenkin pääosin uutisfeature- sekä ilmiö- ja henkilöjuttujen tyyppiä, eivätkä siten ole luonteeltaan lyhyitä, yksittäisiin tapahtumiin kytkeytyviä perusuutisia. Aineiston tällainen painottuminen on tutkimusasetelmani kannalta perusteltua, koska tarkasteluni kohdistuu siihen, miten Kallion alueen turvattomuus ja Alfa-PVP-ilmiö rakentuvat uutisjournalismissa erityisesti asukkaiden kokemusten ja arjen näkökulmien kautta, eikä niinkään siihen, miten yksittäisiä tapahtumia uutisoidaan nopeasti ja tiiviisti. Artikkeleista on nostettu myös keinoja ja ratkaisuehdotuksia, mitä asukkaat nostivat turvallisuustilanteen kohentamiseksi. Viittaan analyysikohdassa aineistoihin niiden julkaisuajankohdan perusteella.

4.2 Teoriaohjaava laadullinen sisällönanalyysi

Hyödynnän tutkielmassani teorialähtöistä eli teoriaohjaavaa laadullista sisällönanalyysiä (Tuomi & Sarajärvi, 2018), jossa analyysi ei etene täysin induktiivisesti “tyhjältä pöydältä”, vaan tarkastelua suuntaavat aiemmasta tutkimuksesta johdetut käsitteet ja kategoriat. Teoreettinen viitekehys antaa näin analyysille rungon, mutta yksityiskohtaisemmat ja aineistoon kiinnittyvät alaluokat muodostetaan aineistosta käsin. Menetelmä on siten samanaikaisesti sekä teoriaan tukeutuva että aineistolähtöinen: teoria jäsentää sitä, mihin ilmiön piirteisiin huomio kiinnitetään, mutta aineisto tarkentaa ja konkretisoi teoreettisia käsitteitä (Tuomi & Sarajärvi, 2018).

Tässä tutkimuksessa kaksi ennalta määritettyä teoreettista yläkategoriaa – fyysinen epäjärjestys ja sosiaalinen epäjärjestys – on johdettu aiemmasta tutkimuksesta (Perkins & Taylor, 1996; Sampson & Raudenbush, 1999). Näiden käsitteiden avulla on mahdollista tarkastella, millä tavoin ympäristön konkreettiset piirteet ja sosiaalinen toiminta kietoutuvat koettuun turvattomuuteen Kalliossa.

Analyysissa poimin ensin Helsingin Sanomien artikkeleista kuvauksia asukkaiden turvattomuutta synnyttävistä tekijöistä (esim. väkivallan esiintyminen, huumeruiskujen löytyminen ympäristössä, arvaamaton häiriökäyttäytyminen). Tämän jälkeen sijoitin nämä ilmaukset jompaankumpaan yläkategoriaan sen mukaan, ilmensivätkö ne ensisijaisesti fyysistä vai sosiaalista epäjärjestystä. Tämän pohjalta muodostin alaluokkia: fyysisen epäjärjestyksen yläkategoriaan kaksi alaluokkaa (Huumeiden käyttövälineet ympäristössä ja Asuinalueen ympäristön sotkuisuus) ja sosiaalisen epäjärjestyksen yläkategoriaan kolme alaluokkaa (Avoin huumekauppa ja päihteiden käyttö julkisissa ja taloyhtiöiden tiloissa, Luvaton oleskelu ja tunkeutuminen sisätiloihin sekä Väkivallan uhka ja arvaamaton häiriökäyttäytyminen). Näiden kategorioiden kautta tarkastelen, miten huumeilmiö ja koettu turvattomuus Kalliossa rakentuvat Helsingin sanomalehtiaineistossa.

5. AINEISTON ANALYYSI

Aineiston analyysiluvussa tarkastelen, miten Kallion huumeilmiö ja koettu turvattomuus rakentuvat Helsingin Sanomien asukaskuvausten perusteella. Alaluvuissa jäsennän ensin fyysisen epäjärjestyksen sen jälkeen sosiaalisen epäjärjestyksen ilmenemistä sekä lopuksi niihin ehdotettuja toimenpideratkaisuja.

5.1 Fyysisen epäjärjestyksen piirteet

5.1.1 Huumeiden käyttövälineet ympäristössä

Lapsenakin Kalliossa asunut Tötterman muistaa alueella olleen aina päihteidenkäyttäjiä. Vuosituhannen vaihteen kieppeillä Tötterman näki kuitenkin enemmän pulloja kuin piikkejä. (HS, 26.9.2025)

Huumeiden käyttövälineet, erityisesti neulat, piikit ja ampullit, toimivat artikkeleissa hyvin konkreettisina fyysisen epäjärjestyksen merkkeinä. Ne tekevät huumeiden käytön ilmiönä konkreettisen ja näkyvän osan asuinympäristöä. Turvallisuusnäkökulmasta kyse ei ole vain roskaisuudesta, vaan välineistä, jotka viestivät sekä suorasta vaarasta että ympäristön hallinnan puutteesta.

Helsingin Sanomien 3.10.2024 julkaisemassa artikkelissa eräs asukas kuvaa keränneensä puistosta ”toistakymmentä piikkiä roskikseen” ja toteaa, että ”silmät on pidettävä jatkuvasti avoinna”. Tässä ilmenee hyvin, miten huumeiden käyttövälineet muuttavat tapaa olla julkisessa tilassa. Puisto ei näyttäydy ensisijaisesti virkistysympäristönä, vaan potentiaalisena riskipaikkana, jossa maata ja ympäristöä on tarkkailtava tarkasti. Turvallisuus ei ole taustaoletus, vaan asia, jota on aktiivisesti valvottava. Tämä lisää asukkaiden kokemaa kuormitusta: tavallinen liikkuminen vaatii jatkuvaa varuillaanoloa, mikä ylläpitää turvattomuuden tunnetta. Samalla vastuu turvallisuudesta siirtyy viranomaisilta asukkaille, jotka keräävät piikkejä ja ”siivoavat” ympäristöä itse. Tämä voi vahvistaa kokemusta siitä, että alue on jätetty oman onnensa nojaan.

Samassa artikkelissa kerrotaan, että rapusta löytyneiden neulojen takia asukkaita neuvotaan jatkuvasti huolehtimaan oven sulkeutumisesta, ”muuten rappuun on heti tulijoita” (HS 3.10.2024). Rappukäytävä on tilana välissä: ei täysin julkinen, mutta ei täysin yksityinenkään. Kun neuloja löytyy omasta rapusta, kotiin liittyvä perusoletus turvallisuudesta horjuu. Asukkaat joutuvat ottamaan vartijan roolin, tarkistamaan oven ja valvomaan, ettei ”muita” tule sisään. Fyysinen epäjärjestys (neulat) kytkeytyy näin suoraan koettuun sosiaaliseen epäjärjestykseen (ei-toivotut tulijat, pelko häiriöstä tai väkivallasta). Turvallisuus ei rajaudu kadulle tai puistoon, vaan ulottuu sisään rakennukseen ja haastaa kodin suojan ideaa.

Helsingin Sanomien jutussa todetaan, että ”piikit ja ampullit ovat kaduilla ja porttikongeissa tuttu näky” (HS 24.2.2025a). Ilmaus ”tuttu näky” viittaa siihen, että huumeiden käyttövälineet ovat osa

alueen arkipäiväistä maisemaa. Tämä normalisoituminen ei kuitenkaan tarkoita, ettei läsnäolo herättäisi turvattomuutta. Päinvastoin: kun fyysinen epäjärjestys näyttäytyy pysyvänä, voi syntyä kokemus, että tilannetta ei saada hallintaan. Tällöin asukkaat voivat alkaa vältellä tiettyjä reittejä, porttikongejä tai ajankohtia, jolloin liikkuminen koetaan erityisen turvattomaksi. Julkisten tilojen käyttö kaventuu, ja alueen elämänlaatu heikkenee, vaikka ongelma ei näkyisi tilastoissa, vaan ennen kaikkea ihmisten mielissä ja arjen valinnoissa.

Artikkeleissa tulee mukaan myös ajallinen ulottuvuus: Helsingin Sanomien jutussa 26.9.2025 haastateltu asukas muistaa, että alueella on ”ollut aina päihteidenkäyttäjiä”, mutta vuosituhannen vaihteessa näkyi enemmän pulloja kuin piikkejä. Tämä vihjaa muutokseen päihteiden käytön näkyvyydessä ja mahdollisesti myös vakavuuden kokemuksessa. Alkoholinkäyttö on ollut pitkään osa suomalaista katutilaa, eikä yksittäinen pullo välttämättä herätä yhtä voimakasta pelkoa kuin neula, joka yhdistyy tartuntatauteihin, pistotapaturmiin ja vahvemmin stigmatisoituun huumeiden käyttöön. Siirtymä ”pulloista piikkeihin” voidaan tulkita merkiksi siitä, että asukkaat kokevat alueen ongelmien syventyneen. Tämä voi vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten turvallisena aluetta pidetään lapsiperheiden näkökulmasta tai miten halukkaita asukkaat ovat jäämään alueelle pitkäksi aikaa. Samaan aikaan kansainvälinen havainnointitutkimus muistuttaa, että juuri tällaiset nopeasti vaihtuvat fyysisen epäjärjestyksen merkit – roskat, huumeiden käyttövälineet, pullot ja tumpit – ovat mittausteknisesti epävakampia indikaattoreita kuin pysyvät rakenteelliset piirteet, kuten tyhjä tontit ja hylätyt rakennukset (Jones ym., 2011, s. 531–532). Tässä analyysissä ne kuitenkin näyttävät kokemuksellisina signaaleina, jotka muokkaavat asukkaiden turvallisuuden tunnetta ja suhdetta julkiseen tilaan.

5.1.2 Asuinalueen ympäristön sotkuisuus

Rapussa tupakoidaan, virtsataan, heitetään roskia ja sotketaan ruoalla, nainen kertoo. (HS, 24.2.2025b)

Artikkeleissa kuvattu ympäristön sotkuisuus – ulko-ovien eteen virtsaaminen ja ulostaminen sekä rapussa tupakointi, roskien jättäminen ja ruoalla sotkeminen – on selkeä esimerkki fyysisestä epäjärjestyksestä. Kansainvälisessä tutkimuksessa fyysinen epäjärjestys liitetään roskiin, hoitamattomiin tontteihin ja rapistuviin rakennuksiin, jotka viestivät valvonnan puutteesta ja laskevat kynnystä häiriökäyttäytymiselle (Jones ym., 2011; Perkins & Taylor, 1996; Sampson & Raudenbush, 1999). Samansuuntaisesti suomalaisessa tutkimuksessa on havaittu, että epäsiisti, huonosti hoidettu ympäristö ja erilaiset sosiaaliset häiriöt kytkeytyvät vahvasti koettuun turvattomuuteen erityisesti kaupunkialueilla (Kemppainen ym., 2014, s. 8).

Helsingin Sanomien jutuissa 3.10.2024 ja 24.2.2025b kuvattu närkästys siitä, että talon ulko-oven eteen ”virtsaataan ja ulostetaan” ja rapussa ”tupakoidaan, virtsaataan, heitetään roskia ja sotketaan ruoalla”, voidaan tulkita kodin ja julkisen tilan rajan hämärtymisestä: sisäänkäynnin ja rappukäytävän pitäisi olla asukkaiden yhteisiä, hallittuja tiloja, mutta ne näyttäytyvät artikkeleissa epähygieenisinä ja kontrolloimattomina. Tällaiset merkit toimivat ympäristön ”vihjeinä”, jotka voivat laukaista rikollisuuden pelon ja turvattomuuden tunteen, vaikka konkreettista rikosuhkaa ei olisikaan juuri sillä hetkellä läsnä (Garofalo, 1981, s. 841; Etopio & Berthelot, 2022, s. 47). Aiemmat tutkimukset osoittavat, että koettu turvattomuus vaikuttaa vahvasti siihen, miten ihmiset käyttävät ympäristöään: turvattomiksi koettuja paikkoja ja reittejä aletaan välttää, ja arjen liikkuminen järjestetään uudelleen epävarmuuden minimoimiseksi (Hirvola, 2016, s. 9; Tuominen ym., 2014, s. 44). Tämä näkyy myös artikkeleissa, joissa sotkuiset sisäänkäynnit, raput ja pihat tekevät tiloista sellaisia, joita osa asukkaista pyrkii kiertämään.

Ympäristön ylläpidon ja siisteyden merkitystä korostaa myös rikosten ehkäisy ympäristön suunnittelun avulla (CPTED). CPTED-kirjallisuudessa ”ylläpito” nähdään keskeisenä ulottuvuutena: hyvin hoidettu, siisti ympäristö viestii, että alue on jonkun vastuulla ja että poikkeamiin puututaan, kun taas rapistuminen, sotku ja huolimattomuus voivat normalisoida häiriökäyttäytymistä ja lisätä rikosriskiä (Hedayati Marzbali ym., 2012, s. 80–81). Helsingin turvallisuustutkimuksissa juuri ympäristön siisteyden parantaminen ja kaupunkitilan viihtyisyyden lisääminen nousevat yhdeksi keskeiseksi keinoksi lisätä turvallisuuden tunnetta yhdessä päihdepalvelujen ja valvonnan vahvistamisen kanssa (Keskinen ym., 2020, s. 58; Keskinen ym., 2023, s. 67). Artikkeleissa kuvatut sotkuiset raput, porttikongit ja sisäänkäynnit voidaan näin nähdä fyysisen epäjärjestyksen ilmentyminä, jotka sekä heijastavat että tuottavat turvattomuutta ja joiden korjaaminen olisi keskeinen osa asuinalueen turvallisuuden ja elämänlaadun parantamista.

5.2 Sosiaalisen epäjärjestyksen piirteet

5.2.1 Avoin huumekauppa ja päihteiden käyttö julkisissa ja taloyhtiöiden tiloissa

Sörnäisistä on tullut paikka, johon kokoontuvat nyt muualtakin tulleet päihteidenkäyttävät ostoksille, arvioi Kalliossa lähes koko ikänsä asunut Veera Salmi. Meno on jo niin rajua, että Salmi välttelee aluetta. (HS, 26.9.2025)

En nyt välttämättä jäisi Piritorille hengaillemaan, mutta eihän tällaiset mattimeikäläiset kiinnosta niitä, jotka ovat sekaantuneet huumeisiin. (HS, 26.9.2025)

Kaikki aineistot käsittelevät Kallion huumeilannetta ja siitä johtuvia lieveilmiöitä. Ne rakentuvat selvästi oletukselle, että huumekauppa on viime vuosina lisääntynyt ja muuttunut ”rajummaksi”, mikä linkittyy johdannossa olevaan Pelastusarmeijan verkostotapaamiseen ja siinä esiin nostettuun Kallion kaupunginosan huonontuneeseen turvallisuustilanteeseen (Kaartinen, 2025). Aineistoissa korostuu, että avoin huumekauppa ja päihteiden käyttö julkisissa ja taloyhtiöiden tiloissa herättävät asukkaissa monenlaisia tunteita: pelkoa, turvattomuutta, ärtymystä ja harmia, mutta myös sääliä ja vastenmielisyyttä.

Helsingin Sanomien artikkeleissa 26.9.2025, 24.2.2025a ja 3.10.2024 asukkaat kuvaavat kehitystä nimenomaan ajallisena muutoksena. Pitkään alueella asuneet – osa 1980-luvulta saakka, osa viimeisen kymmenen vuoden ajalta – sanovat huumeilanteen pahentuneen ja alueen levottomuuden lisääntyneen. Jutuissa muistellaan aikaa, jolloin katukuvassa näkyivät ennen kaikkea viinaan menevät alkoholistit; nyt heidän kerrotaan vaihtuneen huumeiden käyttäjiin ja kauppiaisiin. Veera Salmi korostaa, että ”erilaiset ihmiset erilaisine ongelmineen” ovat aina tehneet Kalliosta inhimillisen, mutta nykyinen meno muistuttaa hänen mielestään jo lapsuuden pelottavia kokemuksia aggressiivisesti käyttäytyvistä alkoholisteista (HS 26.9.2025). Vastaavasti Jaana Matilainen kuvaa, miten vielä 2000-luvun lopulla Katri Valan puisto koettiin siistiytymisen myötä miellyttäväksi ja monimuotoiseksi ympäristöksi, kunnes koronan jälkeen huumekaupan ja päihteidenkäytön lisääntyminen on tehnyt kesästä ”pahimman lähes kahteen vuosikymmeneen” (HS, 3.10.2024). Näin huumeilanne jäsentyy osaksi pidempää paikallishistoriaa: kyse ei ole yksittäisestä häiriöstä, vaan kumuloituvasta muutoksesta.

Artikkelit piirtävät myös kartan Kallion huumehotspoteista. Helsingin Sanomien jutun (26.9.2025) mukaan Sörnäisiä kuvataan Kallion huumekaupan ”keskuksena”, jossa kauppiaat ja ostajat tapaavat ja jota asukas alkaa aktiivisesti vältellä. Vastaavan kaltaisia huumeiden käytön ja kaupan alueellisia keskittymiä (”hotspotteja”) on tunnistettu myös aiemmassa tutkimuksessa (esim. Eshrati ym., 2023, s. 2–3). Toisessa jutussa Annica Sigfrids kokee Helsinginkadun Kurvin pään selvästi levottomampana kuin kadun toisen pään ja mainitsee Piritorin paikkana, jonne hän ei haluaisi välttämättä jäädä oleskelemaan (HS 24.2.2025a). Helsinginkatu näyttäytyy niin levottomana, että Anne Flink kertoo etsivänsä uutta asuntoa huumekaupan takia, vaikka alueella olisi muuten ”kaikki, mitä lapsiperhe voi kaivata” (HS 24.2.2025a). Sörnäisten puolella Katri Valan puiston pääportaat nousevat vastaavaksi hotspotiksi: Jaana Matilainen kertoo välttelevänsä portaita avoimen huumekaupan vuoksi ja havainneensa, että koiranulkoiluttajat ja piknik-ruokailijat ovat vähentyneet alueelta (HS 3.10.2024). Huumekauppa siirtyy vielä askeleen lähemmäs kotia: kauppa käydään

paitsi kaduilla ja puistoissa myös arvotalojen rappukäytävissä, jolloin nimettömän naisasukkaan oma koti muuttuu tilaksi, jota hän välttelee erityisesti varhain aamulla ja myöhään illalla (HS 24.2.2025b). Näin näkyvä huumekauppa ei näyttäyty vain häiriönä, vaan myös konkreettisenä liikkumista ja julkisen tilan käyttöä rajoittavana tekijänä, kuten aiempi tutkimus korostaa.

Artikkeleista voi myös lukea sukupuolittuneen sävyn, joka vastaa aiempaa turvallisuustutkimusta. Teoreettisessa viitekehyksessä todettiin, että naiset raportoivat useammin turvattomuuden tunteita kuin miehet, vaikka miehet tilastollisesti joutuvat useammin väkivallan kohteeksi (Tuominen ym., 2014, s. 17). Näiden juttujen perusteella naiset kertovat tyypillisemmin välttelystrategioista – Sörnäisten ja Kurvin kiertämisestä, puiston tiettyjen osien välttämisestä tai omassa rapussa liikkumisen rajoittamisesta (HS 26.9.2025; HS 24.2.2025a; HS 3.10.2024; HS 24.2.2025b) – ja pohtivat jopa muuttoa pois alueelta sekä kuvaavat tarvitsevansa miespuolisen henkilön saattamaan ulos, jotta voivat poistua rapusta turvallisesti. Sen sijaan 26.9.2025 julkaistussa artikkelissa esiintyvä miesasukas Ville Virmala toteaa, ettei itse aio muuttaa Kurvista huolimatta lisääntyneestä levottomuudesta, vaikka hän ”ymmärtää turvattomuuden tunteen vuoksi muuttavia”. Helsinginkadulla asuva Sam Ekblom puolestaan kertoo, ettei ole juurikaan havainnut huumekauppaa ja kokee kaduilla liikkumisen turvallisiksi; hänen 70-kiloisen koiransa voisi ajatella vähentävän koettua haavoittuvuutta, mutta Ekblom itse huomauttaa, että koira pikemminkin vetää ihmisiä puoleensa (HS 24.2.2025a). Nämä erot eivät ole yksiselitteisesti selitettävissä sukupuolella, mutta tukevat käsitystä siitä, että avoin huumekauppa ja päihteiden käyttö kietoutuvat koettuun turvattomuuteen tavalla, joka heijastuu arjen rutiineihin ja puheeseen alueesta eri tavoin eri asukasryhmien kohdalla.

5.2.2 Luvaton oleskelu ja tunkeutuminen sisätiloihin

Aina jos joku pyytää päästä rappuun, kysyn, asuuko hän täällä. Jos ei, niin kysyn, missä kerroksessa hänen ystävänsä asuu. (HS, 24.2.2025a)

Rapu- ja kellaritilat näyttäytyvät artikkeleissa paikkoina, joihin pyritään jatkuvasti tunkeutumaan ja joissa tilan hallinta on koko ajan neuvottelun kohteena. Yhdessä artikkelissa kerrotaan, että porttikongi ”laitetaan visusti kiinni”, koska pihaan ja rappuun pyrkijöitä on aiempaa enemmän, ja asukas joutuu itse häätämään asiattomia notkujia (HS 26.9.2025). Toisessa artikkelissa mainitaan, että rapussa on jopa yövytty ja ”jätetty hirveä siivo”, ja talon häkkikellareihin on murtauduttu; pyörävarkaat on havaittu etuovella ja kellarikäytävien ovissa on murrenjälkiä (HS 23.9.2025). Helsingin sanomien 24.2.2025b julkaistussa artikkelissa rappuun ”raivoisasti pyrkivät ostajat” uhkailevat asukkaita, rikkovat oven laseja ja hakeutuvat kellarin kautta myös muihin rappuihin,

jäävät odottamaan asuntoon pääsyä ja siirtävät painetta kadulta ja pihalta sisätiloihin. Asukas kuvaa, miten ulos lähteminen edellyttää joskus miesystävän saattajaksi pyytämistä, ja miten jokainen oven avaus voi käynnistää tilanteen, jossa ”koko porukka juoksee ovelle ja tunkee väkisin sisään” (HS 24.2.2025b). Näissä kuvauksissa rappu ja kellari eivät ole neutraaleja yhteistiloja, vaan limittäisiä vyöhykkeitä, joissa kodin ja julkisen raja vuotaa ja joissa rikollisuuden pelko ja koettu turvattomuus ovat jatkuvasti läsnä.

Vartiointin lisääntyminen näkyy artikkeleissa vastauksena luvattomaan oleskeluun ja yhteisten tilojen tunkeutumiselle. Vartiointin lisääntyminen kulkee tämän kokonaisuuden läpi kahtena tasona. Ensinnäkin asukkaat itse toimivat portinvartijoina: porttikongin sulkeminen ja jatkuvat kehotukset oven huolellisesta sulkemisesta tekevät rapun ovesta yhteisen valvonnan kohteen (HS 26.9.2025; HS 3.10.2024). Yhdessä artikkelissa asukas kuvaa systemaattista kyselyrutiinia, jolla hän kontrolloi, kenellä on oikeus tilaan, ja toisen asukkaan arkea rytmittävät harkitut liikkumisstrategiat (saattajan pyytäminen, oven avaamisen välttely tilanteissa, joissa sisään pyrkijät päivystävät) (HS 24.2.2025a; 24.2.2025b). Toiseksi turvaa ulkoistetaan vartiointifirmoille ja teknisille ratkaisuille: jutussa kerrotaan, että taloon on palkattu vartiointiyritys ja asennettu valvontakamerat (HS 24.2.2025a), toisessa taas, että yksityinen vartiointiyhtiö on hälytettävissä, vaikka vartijaa ei koeta koskaan näkyvästi paikalla (HS 24.2.2025b).

Tämä luo jännitteen: vaikka valvontaa ja vartiointia lisätään, koettu turvattomuus ei katoa. Havainto on osin ristiriidassa aiemman tutkimuksen kanssa, jossa valvonnan merkitystä on tarkasteltu kameravalvonnan, poliisin ja muun viranomaisvalvonnan sekä luonnollisen, arjen läsnäoloon perustuvan ”eyes on the street” -valvonnan kautta: kameravalvonnan on havaittu usein lisäävän turvallisuuden tunnetta, poliisin ja viranomaisvalvonnan olevan keskeinen osa julkisen tilan turvallisuusratkaisuja ja luonnollisen valvonnan tukevan turvallisuuden tunnetta erityisesti vilkkailla kaupunkialueilla (Ardabili ym., 2024; Fadhila, 2020; Pisier-Caillet, 2024). CPTED-lähestymistavassa kaupunkien turvallisuutta pyritään nimenomaan parantamaan rakennetun ympäristön piirteitä muokkaamalla siten, että luonnollinen valvonta, kulunhallinta, territoriaalisuus ja ylläpito vähentävät rikosmahdollisuuksia ja kasvattavat tekijän kokemaa kiinnijäämisriskiä (Hedayati Marzbali ym., 2012, s. 80–81). Artikkeleista ei kuitenkaan nouse esiin, että näillä ratkaisuilla olisi onnistuttu konkreettisesti vahvistamaan asukkaiden turvallisuuden kokemusta. Rappu ja kellari näyttäytyvätkin tiloina, joissa yksityisen ja julkisen raja on jatkuvan neuvottelun ja kontrollin kohteena, mutta joissa valvonnan lisääminen ei välttämättä tuota vastaavaa kokemusta turvallisuuden paranemisesta kuin mitä aiempi tutkimus ja CPTED-ajattelu antaisivat olettaa.

5.2.3 Väkivallan uhka ja arvaamaton häiriökäyttäytyminen

”Voin tulla tällä puukolla suhimaan sua, painu vittuun siitä”, sanottiin Helsingin Kalliossa asuvalle naiselle omassa kotirapussa keskellä päivää. (HS, 24.2.2025b)

Väkivallan uhka ja arvaamaton häiriökäyttäytyminen näkyvät aineistoissa ennen kaikkea siinä, miten arki alkaa järjestyä uudelleen riskien mukaan: reittejä muutetaan, aikatauluja rajataan ja tietyistä paikoista aletaan pysyä poissa, aivan kuten koetun turvattomuuden tutkimuksessa korostetaan (Kemppainen ym., 2014, s. 6–8; Kyttä ym., 2008 s. 71–75; Hirvola, 2016, s. 9; Tuominen ym., 2014, s. 44–47). Levottomuus näyttää ensi ”näpistelynä ja hässäkkänä” kaupoissa sekä julkisissa vessoissa yöpyvinä ihmisinä – ei vielä suorana väkivaltana, vaan vaikeasti ennakoitavana käytöksenä lähellä omaa elinpiiriä (HS, 26.9.2025). Asukas kuvaa nähneensä päihtyneen henkilön, joka seisoj keskellä raitiovaunukiskoja ja huusi kuin riitelisi vaunun kanssa (HS, 26.9.2025). Tällaiset sosiaalisen epäjärjestyksen merkit – päihtyneet, häiriökäyttäytyminen, arvaamattomat teot – ovat juuri niitä vihjeitä, joiden on osoitettu linkittyvän rikollisuuden pelkoon ja turvattomuuden tunteeseen (Perkins & Taylor, 1996; Sampson & Raudenbush, 1999). Samalla etenkin lapsiperheiden arki muuttuu: päiväkotireittiä mietitään turvallisuuden kannalta, ja koko asuinalueen sopivuutta perheelle aletaan kyseenalaistaa, mikä heijastaa sitä, miten koettu turvattomuus kytkeytyy asuinalueeseen, kotiin ja hyvinvointiin (Kemppainen, 2016).

Levottomasti liikehtivä käyttäjäporukka reagoi haukkuvaan koiraan tappouhkauksella – ”kohta mä tapan ton rakin” – ja asukas kertoo välttelevänsä tiettyjä paikkoja, joilla käydään avointa huumekauppaa (HS, 3.10.2024). Tällaisilla kommentilla ja uhkauksilla on merkitys välttelyn lisääntymiselle. Vaikka asukas sanoo, ettei tunne oloaan varsinaisesti turvattomaksi, hän kuvaa silti odottavansa ”kauhulla seuraavaa kesää” – tunnekokemus ja konkreettinen tilankäytön rajoittaminen kulkevat rinnakkain, kuten turvattomuuden tutkimuksessa on kuvattu (Hirvola, 2016 s. 9; Tuominen ym., 2014, s. 9). Samalla lasten liikkumiselle vedetään tiukemmat rajat: lasta ei päästetä yksin ulos iltaisin, ja päivittäinen liikkuminen sidotaan harrastuksiin ja sovittuihin kavereihin. Artikkelin on vuodelta 2024, ja asukas puhuu nimenomaan tulevasta, vielä kokemattomasta kesästä 2025, jota hän ”kauhulla odottaa”. Jälkikäteen tarkasteltuna – ottaen huomioon, että Kallion turvallisuustilannetta käsitellyt verkostotapaaminen järjestettiin syksyllä 2025 nimenomaan huonontuneen turvallisuustilanteen vuoksi (Kaarttinen, 2025) – on kiinnostavaa pohtia, asettuisiko asukkaan puhe nyt toisin: kuvattaisiinko tilanne pahempana ja oma olo jo turvattomaksi. Toisin sanoen asukkaan samanaikainen väite ”en tunne oloani turvattomaksi” ja kertomus uhkauksista, välttelystrategioista ja tulevaisuuden pelosta voidaan tulkita myös tavaksi pitää kiinni omasta toimijuudesta ja

”pärjäävän aikuisen” roolista. Turvattomuus ei tällöin ehkä näyttäydy yhtenä selkeänä tunteena, vaan vähitellen tihkuneena muutoksena arjen käytännöissä, reiteissä ja odotuksissa – ja juuri tätä ristiriitaa aineisto tuo hyvin esiin.

HS:n julkaisemassa artikkelissa 24.2.2025b jatkuva väkivallan pelko on arkea. Huumeiden myynti omassa rapussa aiheuttaa ”jatkovaa pelkoa ja harmia”, rappuun väkisin pyrkivät ostajat uhkailevat väkivallalla, rikkovat ja sotkevat. Väkivallan pelon voi siis tulkita arkiseksi asiaksi. Asukas kuvaa tilanteet uhkaaviksi ja hengenvaarallisiksi. Toisin kuin katua tai puistoa, omaa rappua on vaikea välttää: väkivallan uhka kiinnittyy kodin kynnykseen ja suoraan asumisen arkeen. Näin aineistot yhdessä piirtävät jatkumon, jossa epämääräinen levottomuus, arvaamattomat kohtaamiset, väkivallan pelko, ohjaa reittejä, aikatauluja ja lopulta koko suhdetta asuinalueeseen.

5.3 Toimenpideratkaisut

Olen surullinen näiden ihmisten puolesta. Poliisien ja vartijoiden lisääminen ei mielestäni auta, vaan heille pitäisi saada hoitoa ja apua. (HS, 26.9.2025)

KIRJELMÄSSÄ vaaditaan myös alueen sosiaalipalvelujen siirtämistä toisaalle, jos ongelmaa ei saada mitenkään muuten ratkaistua. Taloyhtiön mukaan palvelut pitäisi siinä tapauksessa siirtää alueelle, jossa ”niiden vaikutukset eivät kohdistu näin voimakkaasti lasten, perheiden ja tavallisten kaupunkilaisten arkeen”. (HS, 23.9.2025)

Artikkelien perusteella Kallion huumeilmiöön ehdotetut ratkaisut jäsentyvät karkeasti kolmeen suuntaan: hoito- ja palvelupainotteisiin ratkaisuihin, kontrolli- ja siisteyspainotteisiin ratkaisuihin sekä ympäristön ja tilankäytön muokkaamiseen. Kaikkia sävyttää yhteinen kokemus siitä, että nykytilanne ei ole kestävä – mutta siitä, mitä pitäisi tehdä ja kuka kantaa seuraukset, ollaan eri linjoilla. Tämä jäsenitys on hyvin linjassa kaupunkien huume politiikkaa koskevan kirjallisuuden kanssa, jossa korostuvat yhtä aikaa hoito ja haittojen vähentäminen, kontrolli sekä kaupunki ympäristöön kohdistuvat toimet (Waal ym., 2014; Helsingin kaupunki, 2025a).

Helsingin Sanomien artikkelit 26.9.2025 ja 24.2.2025a korostavat vahvasti hoitoa, tukea ja haittojen vähentämistä. Asukas sanoo suoraan: ”poliisien ja vartijoiden lisääminen ei mielestäni auta, vaan heille pitäisi saada hoitoa ja apua” (HS 26.9.2025). Ongelma nähdään ennen kaikkea inhimillisenä ja sosiaalisena, ei vain järjestys- tai rikoskysymyksenä. Ratkaisuksi ehdotetaan lisää ja hajautetumpia palveluja – ei niiden poistamista alueelta, vaan vahvistamista ja levittämistä

laajemmalle, jotta yksittäinen kaupunginosa ei joudu kantamaan kohtuutonta kuormaa. Myös käyttöhuoneet nähdään keinona vähentää kadulla tapahtuvaa käyttöä ja huumeskenejen haittoja (HS 24.2.2025a). Tämä heijastelee eurooppalaisten kaupunkien terveysperustaista, haittojen vähentämiseen nojaavaa linjaa (Waal ym., 2014). Taustalla on ajatus siitä, että näkyvä huumeongelma kertoo laajemmista pahoinvoinnin ja eriarvoisuuden juurisyyistä (“ihmiset voivat todella huonosti”), joihin poliisiratsiat ovat vain ”laastariratkaisu”. Tämä on samansuuntaista Helsingin omien linjausten kanssa, joissa päihde- ja mielenterveyspalvelujen vahvistaminen nähdään keskeisenä keinona turvallisuuden lisäämisessä (Keskinen ym., 2020; Keskinen ym., 2023; Helsingin kaupunki, 2025a).

Sen sijaan Helsingin Sanomien 23.9.2025 julkaisema artikkeli edustaa erilaista, kontrolli- ja siisteyspainotteista linjaa. Taloyhtiö lähestyy kaupunginhallitusta kirjelmällä, jossa vaaditaan poliisin ja järjestyksenvalvonnan näkyvyyden lisäämistä sekä huumejätteiden nopeaa siivoamista. Kirjelmässä ei puhuta hoidon vahvistamisesta tai palvelujen parantamisesta, vaan pikemminkin siitä, että nykyinen palvelurakenne kuormittaa liikaa lapsiperheitä ja ”tavallisia kaupunkilaisia”. Tämä sävy poikkeaa siitä, miten asia kuvataan hoito- ja palvelupainotteisuutta korostavissa jutuissa (HS 26.9.2025; HS 24.2.2025a). Jos ongelmaa ei saada ”muuten ratkaistua”, ratkaisuksi ehdotetaan sosiaalipalvelujen siirtämistä muualle. Tämä on selkeä NIMBY (not in my backyard) -tyyppinen näkemys: palvelut sinänsä hyväksytään, mutta ei omassa pihapiirissä, ei ainakaan näin tiiviisti. Samalla ratkaisuksi hahmottuu ongelman alueellinen siirtäminen – ei sen juurisyyihin puuttuminen. Kirjelmän logiikka on kuitenkin jossain määrin yhdenmukainen Helsingin turvallisuustutkimusten tulosten kanssa, joissa ympäristön siisteyden parantaminen ja valvonnan lisääminen nähdään keskeisinä keinoina turvallisuuden tunteen vahvistamisessa (Keskinen ym., 2020; Keskinen ym., 2023).

Helsingin Sanomien 3.10.2024 julkaisema artikkeli tuo esiin kolmannen ulottuvuuden: ympäristön ja tilankäytön muokkaamisen. Katri Valan puistoon ehdotetaan koirapuistoa, valaistuksen parantamista ja videovalvontaa. Ajatuksena on tuoda tilaan ”muuta kuin huumeidenkäyttäjiä” ja lisätä luonnollista ja teknistä valvontaa. Tämä lähestyy CPTED-ajattelua: kun tila on paremmin valaistu, aktiivisesti käytetty ja valvottu, kynnys häiriö- ja rikoskäyttäytymiseen kasvaa (Hedayati Marzbali ym., 2012). Puistoon ehdotetut ratkaisut resonoiivat myös laajemman tutkimusnäytön kanssa, jossa valaistuksen, siisteyden, aktiivisen käytön ja näkyvän valvonnan on todettu tukevan koettua turvallisuutta ja joissain tapauksissa vähentävän rikollisuutta (Ardabili ym., 2024; Fadhila, 2020; Kaplan & Chalfin, 2022; Pisier-Caillet, 2024; van Rijswijk & Haans, 2018). Toimenpiteet

eivät kohdistu suoraan käyttäjiin, vaan puistoon paikkana – toimijoiden kirjoa pyritään muuttamaan niin, että tilan ”normaaliksi” käytökseksi vahvistuu koiranulkoilutus ja arjen oleskelu, ei huumeiden käyttö.

Kun ratkaisuja vertaillaan, näkyviin piirtyy muutama keskeinen jännite. Ensinnäkin hoito vs. kontrolli: Helsingin Sanomien jutut 26.9.2025 ja 24.2.2025a suhtautuvat skeptisesti poliisin ja vartijoiden lisäämiseen ja painottavat hoitoa, palveluja ja käyttöhuoneita, kun taas 23.9.2025 julkaistu artikkeli asettaa painopisteen poliisin näkyvyyteen ja järjestyksenpitoon. Tämä peilaa myös kansainvälisiä kehityskulkuja, joissa rangaistuskeskeisyydestä on monin paikoin siirrytty kohti hoitoa ja haittojen vähentämistä – kuitenkin kontrollia kokonaan unohtamatta (Waal ym., 2014).

Toiseksi palvelujen sijainti: yhdessä jutussa asukas toivoo lisää ja hajautetumpia päihdepalveluja ja hyväksyy Kallion luontevana päihdetyön paikkana – ”jos neulanvaihtopiste on jossain Espoon korvessa, eihän sinne kukaan mene” (HS 26.9.2025). Taloyhtiön laatimaa kirjelmää käsittelevässä artikkelissa korostetaan sen sijaan, että palvelujen seuraukset eivät saisi kohdistua liikaa tiettyihin asukkaisiin, ja taloyhtiön asukkaat olisivat valmiita siihen, että palvelut vietäisiin muualle (HS 23.9.2025). Molemmat puhuvat siis tilallisesta ratkaisusta, mutta eri suunnasta: toinen haluaa tasaisempaa jakautumista ja saavutettavuutta, toinen kuormituksen siirtämistä pois omalta alueelta.

Kolmas jännite liittyy siihen, nähdäänkö ongelma ensisijaisesti yksilöiden hyvinvointina vai tilan hallinnan ja järjestyksen kysymyksenä. Helsingin Sanomien 26.9.2025 ja 24.2.2025b jutuissa huumeidenkäyttäjiä kuvataan ihmisinä, joiden puolesta ollaan ”surullisia” ja jotka tarvitsevat apua, kun taas taloyhtiön kirjelmää käsittelevässä jutussa painopiste on lapsiperheiden ja ”tavallisten kaupunkilaisten” arjessa (HS 26.9.2025; HS 24.2.2025b; HS 23.9.2025). Helsingin sanomien 3.10.2024 julkaistu artikkeli puolestaan keskittyy tilan ”käyttöoikeuden” uudelleen järjestämiseen: puiston pitäisi olla kaikkien asukkaiden käytettävissä, ei vain tietyn ryhmän. Näin artikkeleissa ehdotetut ratkaisut heijastavat laajemmin sitä, että huumeilmiö on yhtä aikaa sosiaalipoliittinen, kaupunkipoliittinen ja tilallinen kysymys. Yhdessä ne kertovat, että pelkkä valvonta ei riitä, mutta myöskään pelkät palvelut tai ympäristömuutokset eivät yksin ratkaise ongelmaa – kaikki kolme tasoa (hoito ja tuki, kontrolli ja siisteys, tilan muokkaaminen ja monipuolistaminen) kietoutuvat toisiinsa ja tuottavat erilaisia, osin ristiriitaisia odotuksia siitä, millainen Kallion pitäisi olla ja kenen kaupunki oikeastaan on (Helsingin kaupunki, 2025a; Keskinen ym., 2020; Keskinen ym., 2023; Waal ym., 2014).

6. POHDINTA

Pohdinta-luvussa kokoan yhteen tutkielman keskeiset tulokset ja suhteutan ne aiempaan tutkimukseen sekä Kallion turvallisuustilannetta koskevaan laajempaan keskusteluun. Alaluvussa 6.1 tarkastelen, miten koettu turvattomuus rakentuu erityisesti sosiaalisen epäjärjestyksen ympärille ja millaisia johtopäätöksiä tästä voidaan tehdä turvallisuuspolitiikan ja kaupunkitilan hallinnan kannalta. Alaluvussa 6.2 arvioin tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta aineiston rajauksen, analyysimenetelmien ja mediavälitteisten kokemusten rajoitteiden näkökulmasta. Alaluvussa 6.3 hahmottelen jatkotutkimuksen suuntaviivoja, jotka liittyvät Kallion huumetilanteen, turvallisuustoimien ja palvelurakenteen pitkäjänteiseen ja monimenetelmälliseen seurantaan.

6.1 Johtopäätökset

Tutkimuskysymykseni olivat, mitä fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen piirteitä Helsingin Sanomien Kallio-aiheisissa uutisartikkeleissa kuvataan, ja millä tavalla Kallion alueen lisääntynyt huumeiden käyttö vaikuttaa alueen asukkaiden turvattomuuden kokemuksiin. Kysymyksiin vastattiin osoittamalla, että sosiaalinen epäjärjestys kytkeytyy ennen kaikkea huumeilmiöön, päihteiden käyttöön ja levottomiin kohtaamisiin julkisissa ja taloyhtiöiden tiloissa, kun taas fyysinen epäjärjestys näkyy erityisesti huumeruiskujen, ampullien ja rappukäytävien sotkuisuuden kaltaisina konkreettisina jälkinä. Aineiston perusteella fyysinen epäjärjestys näyttäytyy ensisijaisesti sosiaalisen epäjärjestyksen näkyvänä ”pintana”, joka tekee Kallion huumetilanteen ja siihen liittyvän turvattomuuden arjessa läsnä olevaksi ja muokkaa asukkaiden turvallisuuskokemuksia, arjen liikkumista ja asumiseen kiinnittymistä.

Toisen tutkimuskysymyksen näkökulmasta tämä kandidaatintutkielma osoittaa, että Kallion koettu turvattomuus rakentuu ennen kaikkea juuri tällaisen sosiaalisen epäjärjestyksen ympärille. Avoin huumekauppa, päihteiden käyttö ja luvaton oleskelu sekä niihin liittyvä väkivallan uhka näyttäytyvät asukkaiden kokemuksissa keskeisinä tekijöinä, jotka muokkaavat arkea ja suhdetta asuinalueeseen. Fyysisen epäjärjestyksen elementit – neulat, ampullit ja rappujen sotkuisuus – ovat tärkeitä ennen kaikkea siksi, että ne konkretisoivat ja normalisoivat sosiaalisen epäjärjestyksen pysyvänä, hallitsemattomana ja kotiympäristöön asti ulottuvana ilmiönä. Tulokset tukevat rikollisuuden pelon ja epäjärjestyksen tutkimusperinnettä: näkyvät häiriön merkit ja arvaamattomat kohtaamiset toimivat ympäristön ”vihjeinä”, jotka kiinnittyvät koettuun turvattomuuteen riippumatta siitä, kuinka paljon konkreettista väkivaltaa tai rikoksia tilastoissa esiintyy (Sampson & Raudenbush, 1999, s. 636).

Tämän tutkielman toinen tutkimuskysymys näkyy erityisesti siinä, että koetun turvattomuuden vaikutus ilmenee aineistossa ennen kaikkea arjen rutiinien ja tilankäytön uudelleenjärjestämisenä. Aukkaat muuttavat reittejään, välttelevät tiettyjä paikkoja ja aikoja, rajaavat lasten liikkumista sekä kyseenalaistavat asuinalueen soveltuvuuden arkeen. Turvattomuus ei siis ilmene vain tunteena, vaan käytännöllisinä strategioina, joilla riskejä hallitaan. Tämä tukee tulkintaa turvattomuudesta vähittäisenä, arjen käytäntöihin tihkuvana muutoksena: tunne ja toiminta kulkevat rinnakkain ja vahvistavat toisiaan (Kemppainen ym., 2014, s. 5–6). Erityisen merkittävä tulos on, että epäjärjestyksen koetaan siirtyvän julkisista tiloista puolijulkisiin ja jopa yksityisen kodin kynnykselle. Rappukäytävät, porttikongit ja kellarit näyttävät tiloina, joissa kodin ja kadun raja vuotaa ja tilan hallinta joudutaan neuvottelemaan yhä uudelleen. Kun väkivallan uhka ja huumeikauppa kiinnittyvät kotiin, turvallisuuden perusoletus horjuu ja kuormitus kasvaa, koska “riskipaikkaa” ei voi samalla tavalla välttää kuin katu- tai puistotilaa.

Aineiston perusteella voidaan sanoa, että tulokset ovat yhtenäisiä Kalliossa järjestetyn Pelastusarmeijan verkostotapaamisen kanssa: turvallisuustilanne on heikentynyt Kalliossa ja huumeitilanne pahentunut (Kaartinen, 2025). Verkostotapaamisessa huomioitu kehityskulku – yleisen levottomuuden kasvu, näkyvän huumeikaupan voimistuminen ja päihteiden käytön arvaamattomuus – ilmenee myös tarkastelluissa asukaskuvauksissa pitkän aikavälin muutoksena (“pulloista piikkeihin”) ja hotspot-tilojen vahvistumisena. Samanaikaisesti aineisto kuitenkin osoittaa, ettei kaikista asukkaista voida sanoa, että he kokisivat Kallion yksiselitteisesti turvattomaksi. Osa asukkaista suhtautuu tilanteeseen neutraalimmin tai korostaa tottumista ja arjen jatkuvuutta. Tämä korostaa koetun turvattomuuden yksilöllisyyttä: samanlaiset ympäristön ilmiöt voivat merkitä eri ihmisille eri asioita riippuen esimerkiksi aiemmista kokemuksista, elämäntilanteesta ja käytettävissä olevista selviytymisstrategioista. Näin ollen koettu turvattomuus näyttää perustellusti osana laajempaa kaupunginosatason turvallisuusmuutosta, ei pelkästään kokemuksellisenä ylireagoitina, mutta ei myöskään kaikkia asukkaita samalla tavoin koskettavana tilana.

Se, miten huumeilmiö heijastuu turvattomuuden kokemuksiin, näyttää aineistossa myös sukupuolittuneena: sukupuolen voidaan tämän rajatun aineiston valossa tulkita vaikuttavan turvattomuuden kokemuksiin. Suurin osa aineistossa esiin tulevista kokemuksista on naisten kertomia, ja juuri näissä kuvauksissa korostuvat arjen reittien muuttaminen, välttelystrategiat ja huoli lasten turvallisuudesta. Aineistossa haastatellut miehet puolestaan kallistuvat ulostuloissaan useammin neutraalimpaan suhtautumiseen Kallion tilanteesta eivätkä kuvaa turvattomuutta yhtä

korostuneena ilmiönä. Vaikka havaintoja ei voida yleistää koko alueen väestöön, tulos viittaa siihen, että sukupuoli jäsentää sitä, miten sosiaalinen epäjärjestys havaitaan ja miten siitä puhutaan: naisten kertomuksissa korostuu arjen hienojakoinen varovaisuus, kun taas miehet sanallistavat tilanteen useammin “hallittavaksi” tai osaksi urbaania normaalia.

Tulokset ovat myös tutkielman tekijän omien havaintojen kanssa rinnakkaisia, sillä Kallion asukkaat pohtivat todellisuudessa muuttoa pois alueelta juuri huumeilmiön ja siihen kytkeytyvän turvattomuuden vuoksi. Aineistossa nostetaan esiin muuttohalukkuus pois Kalliosta ja aineiston muut kuvaukset viittaavat vahvasti sellaisiin tekijöihin – kuten lasten turvallisuudesta huolehtimiseen, rappukäytävien kuormittumiseen ja jatkuvaan varuillaanoloon – joissa muutto toiselle alueelle näyttäytyy ymmärrettävänä ja monen näkökulmasta jopa järkevänä ratkaisuna. Koetun turvattomuuden voidaan näin nähdä vaikuttavan paitsi arjen mikrotason käytäntöihin myös pidemmän aikavälin asumisvalintoihin ja alueen mahdolliseen väestörakenteen muutokseen.

Pohdinnan kannalta on olennaista huomata, että aineisto jäsentää Kallion huumetilannetta osana Helsingin ja laajemmin eurooppalaisten kaupunkien huumekehitystä: näkyvä katukauppa ja avoimet huumealueet kasaantuvat tiheästi asutuille ja sosiaalisesti haavoittuville vyöhykkeille, jolloin ilmiöstä tulee yhtä aikaa sosiaalipoliittinen, kaupunkiympäristöllinen ja moraalinen kiista. Aineistossa näkyy, miten huumetilanne ymmärretään paitsi huumeiden käyttäjien ongelmana myös kaupunkitilan hallinnan ja arjen elämänlaadun kysymyksenä: asukkaat tulkitsevat “piikit, rappukäytävät ja porttikongit” merkkeinä siitä, että tilanne on karannut hallinnasta ja että vastuu turvallisuudesta on siirtynyt heille itselleen. Tämä liittyy laajempaan huumekeskusteluun, jossa samaan aikaan korostetaan haittojen vähentämistä ja hoitoa, mutta toisaalta vaaditaan näkyvää järjestyksenpitoa ja tilan “takaisin ottamista” asukkaiden käyttöön. Kallio toimii tässä mielessä esimerkkialueena siitä, miten huumeilmiö muuttaa kaupunkitilan käyttöä myös niillä alueilla, joita ei perinteisesti pidetä kaikkein heikoimmassa asemassa olevina.

Ratkaisujen osalta aineisto paljastaa kolme rinnakkaista turvallisuuslogiikkaa: hoito ja haittojen vähentäminen, kontrolli ja siisteys sekä tilan käytön muokkaaminen. Näiden välinen jännite näkyy erityisesti palvelujen sijainnissa ja kuormituksen jakautumisessa. Keskeinen johtopäätös on, että koetun turvattomuuden lievittäminen edellyttää monitasoista politiikkaa: pelkkä valvonta ei riitä, mutta myöskään pelkät palvelu- tai ympäristötoimet eivät yksin tuota turvallisuuden palautumista, jos sosiaalinen epäjärjestys jatkuu samanlaisena. Turvallisuutta on vahvistettava samanaikaisesti hoidon saavutettavuudessa, julkisen tilan hallinnassa ja ympäristön ylläpidossa, jotta arjen riskiperustainen kaventuminen ei muutu pysyväksi osaksi kaupunginosan normaalia.

Lopuksi on huomioitava aineiston luonne: Helsingin Sanomien artikkelit välittävät asukaskokemuksia, jotka ovat jo valikoituneet uutiskriteerien läpi. Näin näkyvä, emotionaalisesti latautunut sosiaalinen epäjärjestys korostuu, kun taas hiljaisemmat arjen turvallisuuskokemukset jäävät vähemmälle. Tästä huolimatta aineisto tarjoaa tärkeän näkymän siihen, miten turvattomuus rakentuu julkisessa keskustelussa ja millä tavoin se muokkaa arkea. Tutkielman tulokset osoittavat, että Kallion turvallisuuskysymystä ei voi ymmärtää vain rikostilastojen tai yksittäisten toimenpiteiden kautta, vaan se kietoutuu laajempaan kokemukselliseen ja tilalliseen muutokseen, jossa epäjärjestyksen merkit – erityisesti sosiaaliset – rajaavat kaupunkitilan käyttöä ja heikentävät koettua elämänlaatua.

6.2 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen tuloksia ei pyritä yleistämään kaikkia Kallion asukkaita koskeviksi, vaan ne ymmärretään sanomalehtiteksteissä rakentuvien asukaskokemusten tulkintana.

Tutkimuksen keskeinen rajoite liittyy siihen, että aineisto koostuu yhdestä mediakanavasta. Helsingin Sanomien jutut ovat toimituksellisesti valikoituja ja rakentuvat journalismin uutiskriteerien varaan, mikä voi korostaa dramaattisia ja ongelmakeskeisiä näkökulmia ja jättää arjen “hiljaisemmat” turvallisuuskokemukset vähemmälle. Tutkija ei myöskään kontrolloinut sitä, ketkä pääsevät ääneen, millaisin kysymyksin heidän kokemuksiaan on kerätty tai miten laajaa asukasjoukkoa he edustavat. Nämä tekijät rajaavat tulosten yleistettävyyttä ja on huomioitava johtopäätöksiä tulkittaessa.

Aineisto perustuu julkisesti saatavilla oleviin sanomalehtiteksteihin. Helsingin Sanomien artikkeleissa esiintyvien asukkaiden nimet ovat valmiiksi toimituksellisesti julkaistuja, minkä vuoksi en ole anonymisoinut heitä uudelleen. Nimi on kuitenkin henkilötieto, mutta tässä tutkimuksessa sukupuolella on analyyttistä merkitystä, ja nimien avulla oli mahdollista tehdä perusteltuja oletuksia puhujien sukupuolesta ja tarkastella turvattomuuden kokemuksia tästä näkökulmasta. Tutkimuksessa noudatetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK 2012) ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä: tutkimustyössä on pyritty rehellisyyteen, huolellisuuteen ja tarkkuuteen sekä lähteiden asianmukaiseen merkitsemiseen ja tutkimuskohteiden kunnioittavaan käsittelyyn (Tuomi & Sarajarvi, 2018).

6.3 Jatkotutkimus

Tämä tutkielma on tarkastellut Kallion huumeilmiötä, fyysistä ja sosiaalista epäjärjestystä sekä niihin kytkeytyvää koettua turvattomuutta rajatusti Helsingin Sanomien uutisartikkeleissa esitettyjen asukaskokemusten kautta. Tarkastelu on tuonut esiin, miten fyysisen ja sosiaalisen epäjärjestyksen piirteet sekä huumeiden käytön lisääntyminen kietoutuvat asukkaiden turvattomuuden tunteisiin ja arjen tilankäyttöön, mutta on samalla jättänyt avoimeksi kysymyksen siitä, miten viimeaikaiset politiikkatoimet, palvelurakenteen muutokset ja turvallisuutta koskevat kehittämislinjaukset vaikuttavat alueen tilanteeseen pidemmällä aikavälillä. Jatkotutkimuksessa olisikin perusteltua siirtyä mediavälitteisten kokemusten analyysistä kohti huume politiikan ja turvallisuustoimien vaikutusten systemaattisempaa seuranta.

Yksi keskeinen jatkotarkastelun kohde liittyy Helsingin kaupungin tehostamaan huume politiikkaan, jota on osin perusteltu juuri Alfa-PVP-ilmioilla ja Kallion kaltaisilla rauhattomilla alueilla. Olisi tärkeää selvittää, miten kaupunki käytännössä toteuttaa luvattuja panostuksia päihde- ja mielenterveyspalveluihin, jalkautuvaan työhön sekä ympäristön siisteyteen ja valvontaan, ja missä määrin nämä toimet näkyvät Kallion asukkaiden arjessa. Erityisen kiinnostavaa olisi tarkastella, muuttuuko koettu turvattomuus – ja keiden kohdalla – sen jälkeen, kun uudet toimenpiteet ovat vakiintuneet osaksi kaupungin palvelujärjestelmää.

Jatkotutkimusta puoltavat myös päihde palvelujen ja päihdekuntoutuskeskusten sijaintia koskevat jännitteet, jotka nousivat esiin tässä tutkielmassa analysoidussa aineistossa. Osa asukkaista pitää matalan kynnyksen palveluja ja niiden läheisyyttä välttämättömänä haittojen vähentämisen edellytyksenä, kun taas toiset toivovat palvelujen siirtämistä kauemmas asutuksesta ja erityisesti lapsiperheiden arjesta. Jatkossa olisi tarpeen tarkastella systemaattisemmin, miten palvelujen sijoittamista koskevat ratkaisut vaikuttavat sekä huumeiden käyttäjien mahdollisuuksiin hakeutua hoitoon että ympäröivien asuinalueiden koettuun turvallisuuteen, esimerkiksi vertailemalla eri kaupunginosia tai kaupunkeja, jotka ovat tehneet erilaisia linjauksia palvelujen sijainnista.

Samalla olisi hyödyllistä syventää ymmärrystä valvonnan ja kontrollin roolista Kallion turvallisuustilanteessa. Tässä tutkielmassa esiin nousi jännite sen välillä, nähdäänkö poliisin, vartijoiden ja kameravalvonnan lisääminen ratkaisevana keinona vai ainoastaan ”laastarina”, joka ei puutu ongelmien juurisyihin. Jatkotutkimuksessa voitaisiin tarkastella, miten erilaiset valvontamuodot – poliisipartiot, yksityinen vartiointi, tekninen valvonta ja arjen ”eyes on the street”

-valvonta – vaikuttavat koettuun turvattomuuteen, julkisen tilan käyttöön ja eri asukasryhmien arjen rutiineihin.

Lopuksi on tärkeää tarkastella, miten Kallion huumeilmiö ja siihen kytkeytyvä muuttoilmiö vaikuttavat pidemmällä aikavälillä kaupunginosan maineeseen ja asemaan asuntomarkkinoilla. Aineisto viittaa siihen, että osa nykyisistä asukkaista pohtii muuttoa pois Kalliosta juuri huumeilmiön ja turvattomuuden vuoksi, kun taas vuokramarkkinoilla kaupunginosa näyttäytyy yhä trendikkäänä ja haluttuna (Sinkko-Westerholm, 2025). Samaan aikaan osa asukkaista, asunnon ostajista ja asuntosijoittajista pyrkii kuitenkin eroon Kallion asunnoista tai suhtautuu alueeseen aiempaa varauksellisemmin (Lahti, 2025). Tämä kehitys voidaan nähdä merkinä Kallion muuttuneesta maineesta sekä alkaneista muutoksista alueen sosiaalisessa rakenteessa. Jatkotutkimuksessa olisi tärkeää tarkastella, vahvistaako huumeilmiön ja turvattomuuden kasautuminen vähitellen Kallion leimautumista ja siirtääkö se kaupunginosan kehitystä gentrifikoituvasta ”rosoisesta mutta vetovoimaisesta” alueesta kohti segregaatiokehitystä.

Kaiken kaikkiaan tämän tutkielman tulokset tarjoavat lähtökohdan Kallion huumeilmiötä ja turvallisuustilannetta koskevalle pitkittäiselle ja monimenetelmälliselle tutkimukselle. Yhdistämällä asukkaiden, palvelujen käyttäjien ja ammattilaisten kokemukset viranomaistilastoihin, kaupunkisuunnittelun ratkaisuihin ja huumepoliittisiin linjauksiin olisi mahdollista arvioida, missä määrin tehostettu huumepolitiikka, palvelurakenteen muutokset ja valvonnan lisääminen todella parantavat Kallion turvallisuustilannetta ja millaisille asukasryhmille turvallisempi Kallio käytännössä rakentuu.

AINEISTOLÄHTEET

Helsingin Sanomat, (26.9.2025). Onko Kallion ongelmassa mitään uutta? On, sanoo lähes aina alueella asunut Veera Salmi. *Ikola, V.* <https://www.hs.fi/helsinki/art-2000011515751.html>

Helsingin Sanomat, (24.2.2025a). Helsinginkadulla asuva Anne Flink sai levottomuuksista tarpeekseen ja aikoo muuttaa pois. *Rissanen, M.* <https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000011054384.html>

Helsingin Sanomat, (23.9.2025). Taloyhtiö Kalliossa väsyi huumeisiin ja laati ukaasin kaupungille. *Salomaa, M., & Rajala, S.* <https://www.hs.fi/helsinki/art-2000011511328.html>

Helsingin Sanomat, (3.10.2024). Tällaista on asua keskellä Sörnäisten huumekauppaa: ”Kauhulla odotamme seuraavaa kesää”. *Sinkko-Westerholm, P.* <https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010733471.html>

Helsingin Sanomat, (24.2.2025b). Nainen kertoo, minkälaista on asua Helsingin arvotalossa, josta ei uskalla poistua ilman miestä. *Sinkko-Westerholm, P.* <https://www.hs.fi/helsinki/art-2000011044304.html>

LÄHTEET

Aaltio, A. (2025). Näin peukku näkyy nyt Kallion alakouluissa Helsingissä – ”Pihalla enemmän sekaisin olevia”. *MTV Uutiset*. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/nain-peukku-nakyy-nyt-kallion-alakouluissa-helsingissa-pihalla-enemman-sekaisin-olevia/9208990>

Aholainen, S. (2024). Poliisi myöntää olevansa voimaton Piritorin huumeongelman edessä. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010729835.html>

Ardabili, B. R., Danesh Pazho, A., Alinezhad Noghre, G., Katariya, V., Hull, G., Reid, S., & Tabkhi, H. (2024). Exploring public's perception of safety and video surveillance technology: A survey approach. *Technology in Society*. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2024.102641>.

Erjansola, J., & Hirvonen, J. (2025). *Turvattomuuskokemukset Helsingin asuinalueilla: viikonloppuiltaisin turvattomuus joissakin kaupunginosissa melko yleistä*. Helsingin kaupunki, Kaupunkitieto. <https://kaupunkitieto.hel.fi/fi/turvattomuuskokemukset-helsingin-asuinalueilla-viikonloppuiltaisin-turvattomuus-joissakin>

Eshrati, S., Saberizafarghandi, M. B., Vameghi, M., Arezoomandan, R., Ranjbar, H., Clausen, T., & Waal, H. (2023). Main problems experienced by the neighbors of open drug scenes, Tehran, Iran: A mixed-method study. *Harm Reduction Journal*, 20, 148 <https://doi.org/10.1186/s12954-023-00880-0>

Etopio, A. L., & Berthelot, E. R. (2022). Defining and measuring fear of crime: A new validated scale created from emotion theory, qualitative interviews, and factor analyses. *Criminology, Criminal Justice, Law & Society*, 23(1), 46–67. <https://doi.org/10.54555/ccjls.4234.34104>

- Fadhila, S., & Lukito, Y. N. (2020). Surveillance and architecture, analyzing the idea of eyes on the street. *Evergreen*, 7(1), 132–137. <https://doi.org/10.5109/2740980>
- Garofalo, J. (1981). The fear of crime: Causes and consequences. *The Journal of Criminal Law & Criminology*, 72(2), 839–857. <https://doi.org/10.2307/1143018>
- Helsingin kaupunki. (n.d.). *Helsingin turvallisuustutkimus*. Haettu 28.11.2025 osoitteesta <https://kaupunkitieto.hel.fi/fi/helsingin-turvallisuustutkimus>
- Helsingin kaupunki. (2025a). *Helsinki ratkaisee huometilannetta nopeilla toimenpiteillä*. <https://www.hel.fi/fi/uutiset/helsinki-ratkaisee-huometilannetta-nopeilla-toimenpiteilla>
- Helsingin kaupunki. (2025b). *Helsingin piirijako*. Paikkatietohakemisto. Ajantasaisuuspäivämäärä 2.1.2025. Viitattu 31.10.2025. <https://kartta.hel.fi/paikkatietohakemisto/pth/?id=139>
- Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala, Kaupunkimittauspalvelut. (2025). *Helsingin piirijako*[Paikkatietoaineisto]. Helsinki Region Infoshare (HRI). <https://hri.fi/data/fi/dataset/helsingin-piirijako>
- Hirvola, A. (2016). *Turvallinen kaupunki: Näkökohtia rakennetun ympäristön suunnitteluun ja toteutukseen* (Suomen ympäristö 4/2016). Ympäristöministeriö. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4616-9>
- Immonen, J. (2024). ”Bro, onks sulla peukkua tai subuu?”. *Ilta-Sanomat*. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000010742388.html>
- Jones, M., Pebley, A. R., & Sastry, N. (2011). Eyes on the block: Measuring urban physical disorder through in-person observation. *Social Science Research*, 40(2), 523–537. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2010.11.007>
- Kaartinen, T. (2025, lokakuu 20). Kaikkien Kallio – tavoitteena turvallisempi asuinympäristö. *Pelastusarmeija*. <https://www.pelastusarmeija.fi/uutisia/uutiset/kaikkien-kallio-tavoitteena-turvallisempi-asuinymparisto>
- Kaplan, J., & Chalfin, A. (2022). Ambient lighting, use of outdoor spaces and perceptions of public safety: Evidence from a survey experiment. *Security Journal*, 35, 694–724. <https://doi.org/10.1057/s41284-021-00296-0>
- Kempainen, T., Lönnqvist, H., & Tuominen, M. (2014). Turvattomuus ei jakaudu tasan: Mitkä asuinalueen piirteet selittävät helsinkiläisten kokemaa turvattomuutta? *Yhteiskuntapolitiikka*, 79(1), 5–20. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/114812/kempainen.pdf>
- Kempainen, T. T. (2016). Mitä asuinalue merkitsee koetun turvattomuuden ja sosiaalisen järjestyksen kannalta? *Turvallisuus & riskienhallinta*, 2016(3). <http://hdl.handle.net/10138/308537>
- Kempainen, T., Kortteinen, M., Hirvonen, J., & Kiuru, J. (2021). *Kynnyksellä? Tutkimus tuetusta vuokratunnuksesta ja asukkaiden kokemuksista* (Tutkimuksia 2021:4). Helsingin kaupunki, Kaupunkitieto. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/21_06_04_Tutkimuksia_4_Kempainen_Kortteinen_Hirvonen_Kiuru.pdf

- Keskinen, V., Hirvonen, J., Erjansola, J., Kainulainen-D'Ambrosio, K., & Paasonen, K. (2023). ”Korona-aikaan en juuri ole liikkunut kaupungilla” – Helsingin turvallisuustutkimus 2021 (*Tutkimuksia 2023:1*). Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitietopalvelut. https://kaupunkitieto.hel.fi/sites/default/files/23_03_17_Tutkimuksia_1_1.pdf
- Keskinen, V., Pyyhtiä, E., Lehtelä, P., & Ahola, N. (2020). *Turvallista ja rauhallista: Helsingin turvallisuustutkimus 2018*(Tutkimuksia 2020:3). Helsingin kaupunginkanslia. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/20_10_03_Tutkimuksia_3_Keskinen_Pyyhtia_Lehtela_Ahola.pdf
- Koskela, H., & Pain, R. (2000). Revisiting fear and place: Women’s fear of attack and the built environment. *Geoforum*, 31(2), 269–280. [https://doi.org/10.1016/S0016-7185\(99\)00033-0](https://doi.org/10.1016/S0016-7185(99)00033-0)
- Kuntaliitto. (2024, lokakuu 11). Turvallisuus ja hyvä asuinympäristö tärkeimpiä hyvän kotikunnan tekijöitä [Tiedote]. <https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2024/turvallisuus-ja-hyva-asuinymparisto-tarkeimpia-hyvan-kotikunnan-tekijoi>
- Kyttä, M., Puustinen, S., Hirvonen, J., Broberg, A., & Lehtonen, H. (2008). *Turvallinen asuinalue: Tampereen Muotiala suunnitelmissa ja kokemuksissa*. Teknillinen korkeakoulu, Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus. <http://lib.tkk.fi/Reports/2008/isbn9789512294197.pdf>
- Lahti, L. (2025, 26. syyskuuta). Ostajat hylkäsivät kulttialueen – Asuntojen hinta rajussa luisussa ”peukkualueella”. *Iltalehti*. <https://www.iltalehti.fi/asumisartikkelit/a/531dc586-062c-4942-b5eb-62cea27568b1>
- Little, J., Panelli, R., & Kraack, A. (2005). Women’s fear of crime: A rural perspective. *Journal of Rural Studies*, 21(2), 151–163. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2005.02.001>
- Loukaitou-Sideris, A., & Fink, C. (2009). Addressing women’s fear of victimization in transportation settings: A survey of U.S. transit agencies. *Urban Affairs Review*, 44(4), 554–587. <https://doi.org/10.1177/1078087408322874>
- Marzbali, M. H., Abdullah, A., Razak, N. A., & Maghsoodi Tilaki, M. J. (2012). The influence of crime prevention through environmental design on victimisation and fear of crime. *Journal of Environmental Psychology*, 32(2), 79–88. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2011.12.005>
- Perkins, D. D., & Taylor, R. B. (1996). Ecological assessments of community disorder: Their relationship to fear of crime and theoretical implications. *American Journal of Community Psychology*, 24(1), 63–107. <https://doi.org/10.1007/BF02511883>
- Pisier-Caillet, O., & Ristea, A. (2024). How CCTV shapes perceptions of safety in London’s public transport: A quantitative analysis. *Urban, Planning and Transport Research*, 12(1), 2417670. <https://doi.org/10.1080/21650020.2024.2417670>
- Poliisi. (2025). *Erittäin vaarallisen alfa-PVP-huumausaineen käyttö ja takavarikot ovat lisääntyneet*. <https://poliisi.fi/-/erittain-vaarallisen-alfa-pvp-huumausaineen-kaytto-ja-takavarikotovat-lisaantyneet>

Rikoslaki (39/1889), 50 luku: Huumausainerikoksista, 1 § Huumausainerikos (30.5.2008/374). Finlex. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L50>

Sauli, M. (2024). Piri katoaa Piritorilta – tilalle tullut ”peukku” tekee käyttäjistä arvaamattomia ja aggressiivisia. *Yle Uutiset*. <https://yle.fi/a/74-20111798>

Sampson, R. J., & Raudenbush, S. W. (1999). Systematic social observation of public spaces: A new look at disorder in urban neighborhoods. *American Journal of Sociology*, *105*(3), 603–651. <https://doi.org/10.1086/210356>

Saxe, L., Kadushin, C., Beveridge, A., Livert, D., Tighe, E., Rindskopf, D., Ford, J., & Brodsky, A. (2001). The visibility of illicit drugs: Implications for community-based drug control strategies. *American Journal of Public Health*, *91*(12), 1987–1994. <https://doi.org/10.2105/ajph.91.12.1987>

Sinkko-Westerholm, P. (2025, 21. marraskuuta). Kallio kiinnostaa vuokralaisia mutta ei ostajia. *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/helsinki/art-2000011636505.html>

Stanko, E. A. (1995). Women, crime, and fear. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, *539*(1), 46–58. <https://doi.org/10.1177/0002716295539001004>

Tapiola, P., & Lukinmaa, T. (2025). Asiantuntijat alfa-PVP:stä: Kadut eivät ole täynnä sekaisin olevia ihmisiä, jotka käyvät kaikkien kimppuun. *Yle Uutiset*. <https://yle.fi/a/74-20181360>

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.

Tuominen, M., Joronen, T., & Laihinen, E. (2014). *Maahanmuuttajataustaisten nuorten turvattomuuskokemukset Helsingissä* (Tutkimuksia, 2014:3). Helsingin kaupungin tietokeskus. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/14_12_09_tutkimuksia_3_tuominen_joronen.pdf

van Rijswijk, L., & Haans, A. (2018). Illuminating for safety: Investigating the role of lighting appraisals on the perception of safety in the urban environment. *Environment and Behavior*, *50*(8), 889–912. <https://doi.org/10.1177/001391517718888>

Waal, H., Clausen, T., Gjersing, L., & Gossop, M. (2014). Open drug scenes: Responses of five European cities. *BMC Public Health*, *14*, 853. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-14-853>

Werb, D., Rowell, G., Guyatt, G., Kerr, T., Montaner, J., & Wood, E. (2011). Effect of drug law enforcement on drug market violence: A systematic review. *The International Journal on Drug Policy*, *22*(2), 87–94. <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2011.02.002>